

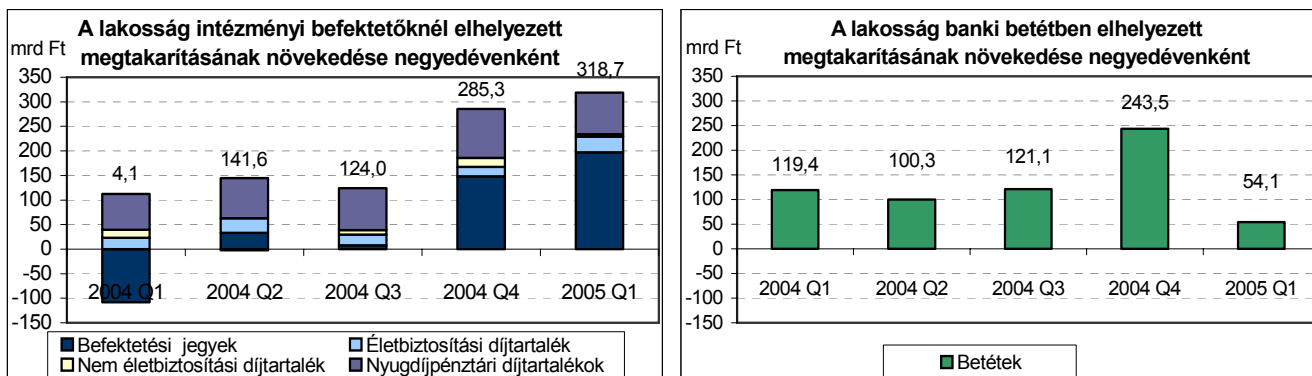
4. számú melléklet

Intézményi befektetők

Tartalomjegyzék

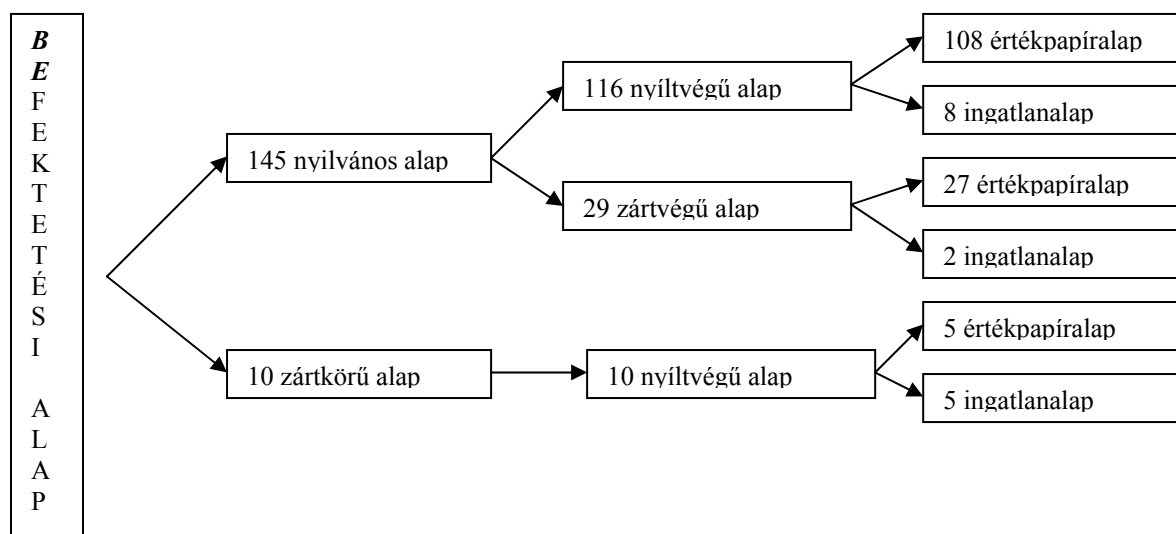
1. Befektetési alapok.....	2.o.
2. Biztosítók.....	7.o.
2. 1. Nemzetközi kitekintés.....	7.o.
2. 2. Biztosítótársaságok.....	9.o.
2. 2. 1. Piaci szereplők.....	9.o.
2. 2. 2. Élet üzletág.....	12.o.
2. 2. 3. Nem-élet üzletág.....	18.o.
2. 2. 4. Jövedelmezőség, szavatoló tőke.....	21.o.
2. 3. Biztosító egyesületek.....	22.o.
3. Pénztárak.....	25.o.
3. 1. Magánnyugdíjpénztárak.....	28.o.
3. 1. 1. A szektor eddigi működésének áttekintése.....	28.o.
3. 1. 2. Piaci szereplők, piaci koncentráció.....	28.o.
3. 1. 3. Tagsági összetétel.....	28.o.
3. 1. 4. Tagdíjbevételek és szolgáltatási kiadások.....	30.o.
3. 1. 5. Befektetési tevékenység eredménye.....	30.o.
3. 1. 6. Portfólió-összetétel, hozam.....	31.o.
3. 1. 7. Működési költségek.....	32.o.
3. 2. Önkéntes nyugdíjpénztárak.....	33.o.
3. 2. 1. A szektor működésének áttekintése.....	33.o.
3. 2. 2. Piaci koncentráció.....	34.o.
3. 2. 3. Tagság, tagdíjjellegű bevételek, szolgáltatási kiadások.....	34.o.
3. 2. 4. Befektetési tevékenység eredménye.....	35.o.
3. 2. 5. Portfólió-összetétel, hozam.....	35.o.
3. 2. 6. Működési költségek.....	36.o.
3. 3. Önkéntes egészségpénztárak.....	37.o.
3. 3. 1. A szektor működésének áttekintése.....	37.o.
3. 3. 2. Taglétszám, piaci koncentráció.....	38.o.
3. 3. 3. Tagdíjbevételek, szolgáltatási kiadások.....	38.o.
3. 3. 4. Vagyon, portfólió.....	38.o.
3. 3. 5. Működési kiadások.....	39.o.
3. 4. Önkéntes önszegélyező pénztárak.....	40.o.
3. 4. 1. A szektor működésének áttekintése.....	40.o.
3. 4. 2. Taglétszám, piaci koncentráció.....	40.o.
3. 4. 3. Tagdíjbevételek, szolgáltatási kiadások.....	40.o.
3. 4. 4. Vagyon, portfólió.....	41.o.
3. 4. 5. Működési kiadások.....	41.o.

A következő fejezetekben az intézményi befektetőket (befektetési alapkezelők, biztosító, pénztárak) működését mutatjuk be. Szerepük kiemelt jelentőséggel bír, miután a lakosság megtakarítását növekvő mértékben helyezi el befektetési alapokban, életbiztosítási, illetve unit linked termékekben, valamint a magán- és önkéntes nyugdíjpénztárakban. Az alábbi grafikonokból kiolvasható, hogy a bankokhoz 2004 januárja és 2005 márciusa közt 638,4 milliárd, az intézményi befektetőkhez 874,1 milliárd forintnyi lakossági megtakarítás áramlott.

1. Befektetési alapok

2004. decembere óta 8 új befektetési alap kapott engedélyt, ezek mindegyike nyilvános alap. A 2005. június 30-án működő 155 befektetési alap vagyont 23 befektetési alapkezelő (145 nyilvános alapét 20 alapkezelő) kezelte. Az összes befektetési alap közül 126 nyíltvégű alap, a nyilvántartásban 140 értékpapír alap, és 15 ingatlan alap szerepel.

A befektetési alapkezelők a befektetési alap portfóliók mellett nyugdíjpénztári vagyont és egyéb portfóliókat is kezelnek. Az elmúlt években a nyugdíjpénztárak vagyonuk kezelését egyre nagyobb arányban bízták alapkezelőkre, így a befektetési alapkezelőknél lévő vagyon belül a nyugdíjpénztárak vagyona egyre nagyobb részt képviselt. A nyugdíjpénztárak és alapkezelők közötti széles és jelentős volumenű kapcsolat felügyeleti szempontból is fontos: a konszolidált felügyelés egyik kiemelt területe.

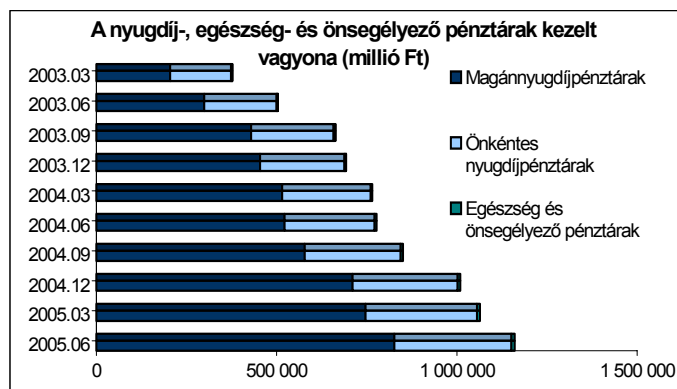
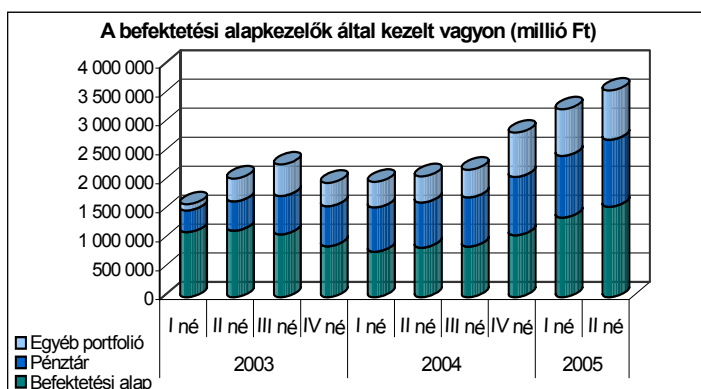
2005. június végre az alapkezelők által kezelt 3 567 milliárd forint vagyon 43,7%-át adták a befektetési alapok, 32,5%-át a nyugdíjpénztárak, és 23,8%-át az egyéb portfóliók.

Az alapkezelők által kezelt állomány az egy évvel ezelőttihez képest 71,1%-kal nőtt. 82%-kal nőtt a befektetési alapok nettó eszközértéke, 87%-kal az egyébportfólióké, és 49%-kal a pénztárak által az alapkezelőkre bízott vagyoné. A növekedés eltérő arányainak megfelelően ártrendeződött portfólión belüli súlyuk is. A befektetési alapoké, és egyéb portfólióké nőtt: 41%-ról 43,7%-re, illetve 21,7%-ról 23,8%-ra. Csökkent viszont a pénztárak portfólión belüli aránya 37,3%-ról 32,5%-ra, mindamelllett, hogy a befektetési alapkezelők által kezelt, piaci értéken számított, pénztári vagyon számszerűleg lassú, de fokozatos növekedést mutat.

A befektetési alapok által kezelt vagyon növekedése nem csak az alapokba, pénztárakba és egyéb portfólióba áramló pótlólagos tőke következménye, hozzájárul a tőkepiac tavaly év elején kezdődő, idén is folytatódó teljesítményének árfolyamnövelő hatása is.

Abszolút értelemben a kötvényalapok (+223 mrd Ft), arányait tekintve a pénzüpiaci alapok (+99,4%) nőttek a belföldi nyilvános értékpapíralapokon belül a leglátványosabban az elmúlt egy évben, jelentős növekedés tapasztalható azonban a többi belföldi és külföldi nyilvános alapokba fektetett összegben is.

Az alapkezelők által kezelt nyugdíjpénztári vagyon a 2004. júniusi állományhoz képest 383 milliárd forinttal növekedett. A növekedést a legnagyobb mértékben a magánnyugdíjpénztárak alapkezelőkre bízott vagyona generálta (303,1 md. Ft), de nem maradnak le - növekedési mértékükhöz képest - az önkéntes önségélyező és egészségpénztárak (+62%), valamint az önkéntes nyugdíjpénztárak sem (+49,3%).

A befektetési alapok nettó eszközértéke 2005. június 30-án 1 557,893 milliárd forintot tett ki, mely a 2004. június végi 854,325 milliárdhoz képest jelentős növekedést jelent. Az állomány változása annak legnagyobb összetevőjének – a belföldi nyilvános értékpapír alapok- alakulásának megfelelően növekszik, illetve csökken. Ezen belül is a tendenciát elsősorban a kötvényalapok és a pénzüpiaci alapok irányítják. Az elmúlt egy évben a pénzüpiaci alapokban kezelt vagyon megduplázódott, így egyre nagyobb súlyt képviselnek az

értékpapíralapokban. Ennek ellenére a 2003-as gyengélkedésből feléledt belföldi nyilvános kötvényalapok dominálják még mindig az alapok összetételét.

Növekedés tapasztalható a nyilvános külföldi alapok és a zártkörű alapok nettó eszközértékében is, az előbbiben egy év alatt mintegy 91,5%-os, az utóbbiban pedig 17,2%-os emelkedés következett be.

A befektetési alapok nettó eszközértéke

	Allomány (milliárd forint)				Index (%)	
	2003 Q4	2004 Q2	2004 Q4	2005 Q2	2005 Q2/ 2004 Q2	2004 Q4/ 2003 Q4
Befektetési alapok	879,03	854,32	1066,76	1557,89	182,4%	121,4%
Nyilvános alapok	849,89	817,99	1029,05	1513,95	185,1%	121,1%
Belföldi alapok	792,06	737,51	926,61	1349,18	182,9%	117,0%
Belföldi értékpapír alapok	750,16	671,22	836,30	1169,38	174,2%	111,5%
Belföldi ingatlan alapok	41,90	66,29	90,32	179,80	271,2%	215,5%
Külföldi alapok	57,83	80,48	102,44	164,77	204,7%	177,1%
Zártkörű alapok	29,14	36,33	37,71	43,95	121,0%	129,4%

A nyilvános befektetési alapok nettó eszközértékének alakulását 2004 harmadik negyedétől dinamikus növekedés jellemezte. A 2005. június végi 1 513,95 milliárd forintos állomány 77,2%-os növekedést mutat az egy évvel korábbi 854,3 milliárdhoz képest.

A belföldi kötvényalapok nettó eszközértéke a 2004. június végi 395,9 milliárdos állományhoz viszonyítva egy évvel később 56,2%-os növekedést eredményezett. Míg a kötvényalapok nettó eszközértékében 2003. júniusa és 2004. szeptembere közt 50%-os csökkenés következett be, addig az elmúlt 9 hónapban 67% növekedésnek lehettünk szemtanúi, bár a két évvel ezelőtti 747,4 milliárdhoz viszonyítva még mindig jelentős az elmaradás.

Ugyan a pénzügyi alapokba fektetett pénzeszköz is ütemesen csökkent 2003 folyamán, 2004 eleje óta megfordult a tendencia - a 2003. decemberi 164 milliárd forinthez képest 169,5% növekedés tapasztalható.

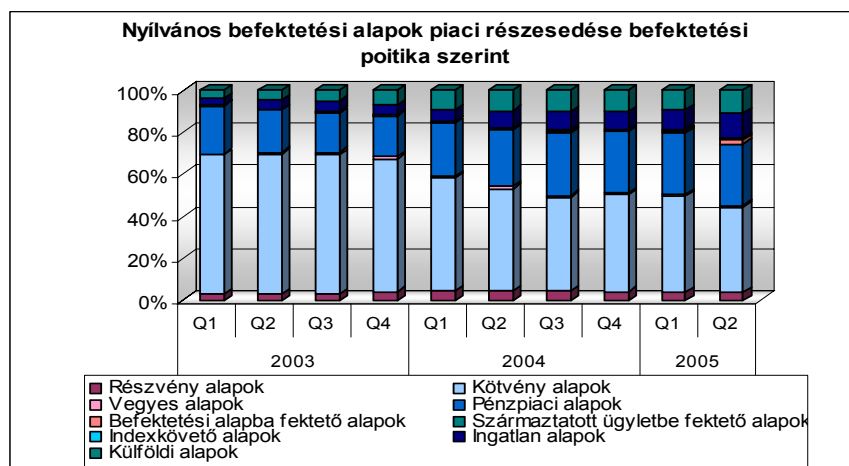
A többi nyilvános belföldi értékpapíralap összevont nettó eszközállománya, mely a befektetési alapokon belül kevesebb, mint 6%-os részt képvisel, lassú növekedést mutat.

A belföldi ingatlan alapok nettó eszközértékében az elmúlt másfél évben kiemelkedő növekedés következett be, az állomány a 2003. december végi 41,9 milliárdról 2005. június végére megnégyszereződött.

A nyilvános befektetési alapok nettó eszközértékének alakulása

	Allomány (millió forint)				Index (%)	
	2003 Q4	2004 Q2	2004 Q4	2005 Q2	2005 Q2/ 2004 Q2	2004 Q4/ 2003 Q4
Nyilvános alapok	849 891	854 325	1 029 048	1 513 948	177,2%	121,1%
Belföldi értékpapír alapok	750 157	671 224	836 295	1 169 380	174,2%	111,5%
Kötvény alapok	535 513	395 895	474 829	618 578	156,2%	88,7%
Pénzügyi alapok	164 157	221 842	299 239	442 285	199,4%	182,3%
Egyéb belföldi értékpapír alapok	50 487	53 487	62 228	108 518	202,9%	123,3%
Külföldi értékpapír alapok	57 832	80 481	102 435	164 771	204,7%	177,1%
Értékpapír Alapok	807 989	751 704	938 730	1 334 151	177,5%	116,2%
Ingatlan alapok	41 903	66 287	90 318	179 797	271,2%	215,5%

A nettó eszközérték alakulásának megfelelően az utóbbi másfél-két évben lényegesen megváltozott az egyes befektetési alap típusoknak a szektoron belüli részesedése. A belföldi kötvényalapok nettó eszközének részaránya a nyilvános befektetési alapokon belül jelentősen - a két évvel ezelőtti decemberi 67%-ról 41%-ra – csökkent. Ugyanakkor 20%-ról 39%-ra nőttek ugyanezen időszak alatt a pénzüpiaci-, és 9%-ról 19%-ra az egyéb belföldi értékpapíralapok. Az ingatlan alapok részesedése 2003. június óta 4,5%-ról 11,9%-ra, a külföldi értékpapír alapoké 4,7%-ról 10,9%-ra emelkedett.

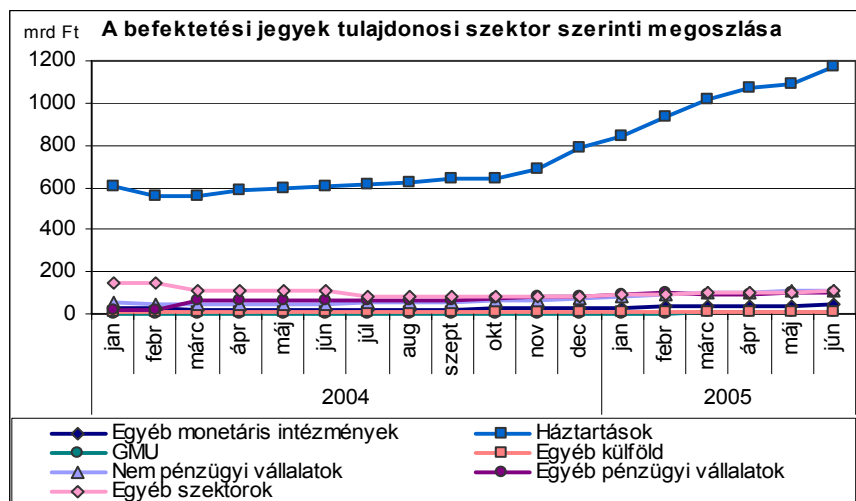
A nyilvános befektetési alapok portfóliójában 2004 közepe óta a legszembetűnőbb elmozdulás az állampapírok valamint a készpénzek és bankbetétek esetében következett be.

A készpénz és bankbetét részaránya a nyilvános portfóliókon belül 2004 júniusához képest az állampapíréval ellentétes tendenciát mutatott. Míg a leginkább likvid készpénz és bankbetét állomány az elmúlt egy év alatt egyedül az utolsó negyedévben vesztett részesedéséből, addig az állampapír állomány kizárólag ezen időszak alatt mutatott némi növekedést. Csökkent a részvények, a jelzáloglevelek és az ingatlanok portfólión belüli aránya is, szemben a befektetési jegyekével.

A nyilvános befektetési alapok portfóliójának összetétele (%)

	2004.06.30	2004.09.30	2004.12.31	2005.03.31	2005.06.30
Készpénz, bankbetét	14,7	16,2	30,4	36,9	32,5
Állampapírok	60,8	54,5	42,1	40,3	42,9
Részvények	6,6	6,6	6,2	5,4	5,2
Jelzáloglevelek	7,8	7,3	6	4,5	4,3
Befektetési jegyek	3	3,5	3,5	4	5,4
Kötvények és egyéb értékpapírok	2,9	2,8	2,5	2,4	2,4
Határidős ügyletek és opciók	1,1	2	4	1,1	2
Ingatlanok	6,3	6,5	6,4	5,3	5,1
Egyéb követelések és kötelezettségek egyenlege	-3,2	0,5	-1	0,2	0,2
Mindösszesen	100	100	100	100	100

Az MNB adatai szerint a nyilvános és zártkörű befektetési alapok jegyeinek tulajdonosi szerkezetében **a legnagyobb befektetési szektor - a háztartások - részesedése a 2004 június végi 70,4%-ról 2005 június végére 75,4%-ra nőtt.** Az egyéb monetáris intézmények, valamint a nem pénzügyi vállalatok is növelték relatív pozíciójukat, a tavalyi év közepi 1,9%-ról 2,8%-ra, illetve 5,7%-ról 7,2%-ra. Valamelyest csökkent az egyéb pénzügyi vállalatok és egyéb szektorok részesedése, a GMU és egyéb külföld részesedése pedig gyakorlatilag változatlan maradt. A különféle külföldi tulajdonosok továbbra is jelentéktelen mértékben részesednek a magyarországi befektetési jegyekből, 2005. június végi részesedésük kevesebb, mint 1,1% volt.

2. Biztosítók

2. 1. Nemzetközi kitekintés

A magyar biztosítási piacon jelen lévő biztosítótársaságok 90%-ban külföldi tulajdonban vannak. Az anyacégek működése nagyban meghatározhatja a hazai biztosítók tevékenységét, ezért ebben az elemzésünkben röviden áttekintjük a legfontosabb nemzetközi mozgásokat is.

Folytatódnak a katasztrófák

2005-ben folytatódtak a világban a katasztrófák. 2004-ben összesen 123 milliárd dollárnyi kár keletkezett világszerte a 330 természeti, illetve ember okozta katasztrófa során. Az úgynevezett nagyobb katasztrófák¹ (hurrikánok, árvizek², földrengések, terrortámadások, bankrablások és üzemi balesetek) mindössze 40%-a volt biztosítva a Swiss Re viszontbiztosító egyik tanulmánya szerint. A biztosítótársaságok ezek alapján 2004-ben túlnyomórészt a fejlett országokban mintegy 46 milliárd dollárt fizettek ki a természeti és 3 milliárd dollárt az ember által okozott katasztrófák után.

2005. első félévben tanúi lehettünk számos hurrikánnak, ár- és belvíznek, hőhullámoknak. Összességében elmondható, hogy a világ időjárása egyre szélsőségesebbé és kiszámíthatatlanabbá válik. A korábbi években megkezdődött terrortámadások tovább folytatódtak, bombák robbantak Londonban³, Egyiptomban és Törökországban is.

Kimagasló jövedelmezőség

Az első hat hónapban került sor a biztosítótársaságok tavalyi eredményeinek közzétételére is. Az európai biztosítók díjbevétele az elmúlt évben 5,5%-kal nőtt 927 billió euróra és így jó évet zártak. A megjelent éves jelentések szerint a tíz vezető társaság az elmúlt évben átlagosan 50 százalékkal növelte adózás utáni nyereségét. Ennek oka valószínűsíthetően az, hogy a korábbi recesszió után feléledt a nyugdíj-előtakarékossággal összekötött életbiztosítások kereslete és beértek a társaságok racionalizálási intézkedései is. Így például az olasz Generali Holding, amely összevont vállalatokat, így Magyarországon a Zürich Biztosító Rt-t olvasztotta a Generali Befektetési és Tanácsadó Kft-be. Az Assicurazioni Generali csoport összességében 313 millióról 385 millió euróra növelte nyereségét 2004-ben, elsősorban az élet ág robbanásszerű növekedésének köszönhetően. Ez a bővülés azonban elsősorban egy egyszeri, 1,8 milliárd eurós díjbevételeknek köszönhető, amelyet a Generali China Life realizált. A csoporthoz tartozó Generali Holding Vienna üzleti eredménye viszont csaknem háromszorosa a korábbinak. A közép-kelet európai térség messze az átlag felett jövedelmezett a Generali Vienna Holding AG-nak, így a teljes bécsi csoport díjbevételeiből a régió már 26,6%-kal részesedett, ezen belül a profit csaknem harmada a magyar leánycégtől származott.

Az Aegon NV nettó nyeresége tavaly 1,66 milliárd euróra nőtt, mintegy 61%-os eredménybővülést produkálva. A profit legnagyobb részét az ingatlaneladások, a sikeres

¹ Nagyobb katasztrófáknak minősül az olyan esemény, ahol a halottak száma meghaladja a 20-at, a kár pedig a 15 millió dollárt

² A 2002-es és 2003-as európai árvizek teljes kárösszege 26 milliárd euróra rúgott.

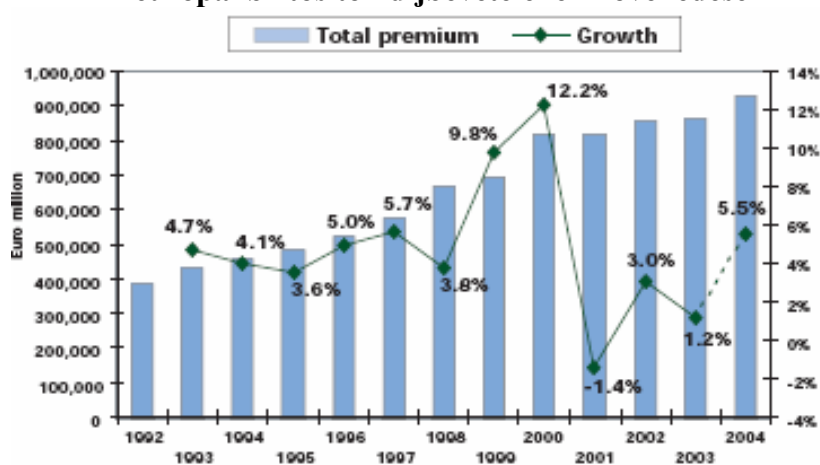
³ A londoni tömegközlekedést ér terrortámadás miatti kárt 1,5 milliárd euróra becsülték, amelynek döntő részét a korábban a kormány által alapított Pool Re biztosító fedezi.

befektetések és az egyszeri tételek⁴ tették ki. Emellett hangsúlyozták, hogy a cég 2005-ben is folytatni akarja költségcsökkentési programját.

A legnagyobb európai biztosító, az Allianz adózott eredménye 2,2 milliárd euróra nőtt a korábbi 1,89 milliárról annak ellenére, hogy a cégnek összesen 238 millió eurójába került a karibi térségben és az USA déli részén tavaly pusztító hurrikán, illetve a december 26-i cunami. 2005-ben is a profit emelkedésére számítanak, miután eredményesnek bizonyult a csoporthoz tartozó Dresdner Banknál végrehajtott szerkezetátalakítás. A biztosítási üzletág üzemi nyeresége a jobb gazdálkodásnak köszönhetően javult, míg nettó nyereségessége romlott a kevesebb vagyoneledás miatt.

Az osztrák Uniqua biztosító 2004-ben 75%-kal, megközelítőleg 120 millió euróra növelte adózás előtti eredményét, amelynél szintén szerepet játszott a kártérítések és az üzemi költségek arányának csökkentése a bevételhez képest. A csoport külföldi biztosítóinál a bevétel-növekedés 73%-os volt.

Az európai biztosítók díjbevételének növekedése

Forrás: CEA⁵

Felvásárlások világ- és régiószerte

A félv év során folytatódott a biztosítási piac globalizációja. Míg a nagy biztosítótársaságok a Távol-Keleten, Kínában, Vietnámban zöldmezős biztosítóalapításokkal tudnak új piacot szerezni, addig Európában, elsősorban az új uniós tagországokban a már működő piacokon jelen lévő cégek felvásárlásával.

Az első hat hónap során 25,4 milliárd dollárt tett ki a legalább egy európai biztosítótársaság részvételével lezajló vállalatfelvásárlások, illetve –összeolvadások értéke, ami több mint 100%-os növekedést jelent az előző év hasonló időszakához képest. A legjelentősebb ügyletek között szerepel az Aviva Plc. és a RAC Plc. 2,3 milliárd dolláros, illetve a Britannic Group Plc. és a Resolution Life Group 1,5 milliárd dolláros összeolvadása. Az év hátralevő részében további felvásárlások várhatóak, mivel a Munich Re francia leányvállalata az AXA SA^{6, 7}, illetve az angol Old Mutual Plc⁸ is jelezte, hogy felvásárlási célpontot keresnek. Az

⁴ Az egyszeri tételekre az Egyesült Államokban – ahonnan üzemi eredményük kétharmada származik - jelentős adókedvezményt kaptak.

⁵ Total premium: díjbevétel Growth: növekedés

⁶ Az AXA és az Allianz a Fortune magazin 2004-es forgalom alapján készült 500-as listáján az előkelő 13-14. helyet kapta.

⁷ Az AXA Olaszországban, Kínában, Indiában tervez akvizíciókat. Az olasz célpontra, az Assicurazioni Generali SpA-ra más potenciális vevők is licitálnak, a Generali és az Allianz is.

⁸ Az üzleteinek nagy részét Dél-Afrikában bonyolító, de londoni székhelyű Old Mutual elsősorban az 5,6 milliárd dollárra becsült Skandia AB-t, az észak- európai régió legnagyobb biztosítótársaságát szeretné megszerezni.

összeolvadások oka elemzők szerint az, hogy az elmúlt négy évben a tőzsdék alacsony eredményei lepassztották a társaságok tartalékait. Így várhatóan hosszabb távon négy-öt európai méretű biztosítótársaság maradhat fenn a piacon.

A hazánkban is jelen lévő nagy biztosítótársaságok szinte mindegyike újabb piacokat szerzett a közép-kelet európai régióban. A Generali Holding Vienna AG (amely az egyetlen biztosítási cég az osztrák tőzsde első körében és így 1,4%-kal részese az ATX indexnek) a régióban jelenleg Magyarországon, Cseh- és Lengyelországban, Szlovákiában, Szlovéniában, Horvátországban és Romániában van jelen, meg akar jelenni Bulgáriában is. 2005. júliusában a Delta csoporttal írtak alá előzetes megegyezést Szerbia piacvezető magáncégének, a biztosítási piac harmadik legnagyobb szereplőjének számító Delta Osiguranje biztosítótársaság 50% plusz 1 részvényének megvásárlásáról.

A holland Aegon 2004-ben Szlovákiában zöldmezős beruházás keretében indította be leányvállalatát, 2005-ben pedig közép-európai expanziós stratégiájának újabb állomásaként csehországi akvizíciója mellett száz százalékban megvásárolta Lengyelország ötödik legnagyobb biztosítóját, a Nationwide Towarzystwo Ubezpieczen na Zycie SA (Nationwide Poland) biztosító részvényeit az amerikai Nationwide Insurance Co-tól. A befektetési egységekhez kapcsolódó életbiztosítások szegmensében piacvezető biztosító megszerzéséhez még szükség van a lengyel biztosítási felügyelet jóváhagyására, hogy az év második felében lezárhassák az ügyletet. A biztosító akvizíciókat tervez még a világ második legnagyobb életbiztosítási piacát jelentő Japánban is.

A Wiener Stadtische, az Allianz után Közép-Kelet-Európa második legnagyobb biztosítási csoportja, (az Union Biztosító Rt. 100%-os tulajdonosa) jelenleg intenzív terjeszkedési stratégiát folytat a régióban. Az elmúlt időszakban Csehországban a csoport legnagyobb biztosítója, a Kooperativa vette meg a piac nyolcadik helyén álló Ceska Podnikatelskát, Romániában pedig a meglévő UNITA és az Agras mellé megszerezte az Omniasig-csoport részvényeit. Ukrajnában a tulajdonában lévő Jupiter biztosítón keresztül a Kniazha és a Globus biztosítók többségi tulajdonát szerezte meg. A WS jelenleg 15 országban van jelen a régióban és részvényeit 2006-ban bevezetik a bécsi tőzsdére.

2. 2. Biztosítótársaságok

2. 2. 1. Piaci szereplők

2005. első félévében nem változott - továbbra is 29 - a hazai biztosítótársaságok száma⁹. A korábbi Argosz Biztosító Rt. 2005. június elsejétől K&H Általános Biztosító Rt.¹⁰ néven működik tovább.

Az európai uniós csatlakozást követően lehetővé vált a tagországok pénzügyi szereplői számára a határon átnyúló tevékenység végzése, amelyhez mindössze bejelentési kötelezettség kapcsolódik. A biztosítási piacot érintően 2005. első hat hónapjában több mint száz hazai és az EGT más tagországában bejegyzett székhellyel rendelkező cég, illetve nyilvántartott közvetítő jelezte szándékát határon átnyúló szolgáltatás végzésére, illetve fióktelep létrehozására. Az új szolgáltatók megjelenése a lakossági tömegtermékek, a gépjármű-biztosítások, lakás, utas- és balesetbiztosítások piacán jelenleg nem veszélyezteti a

⁹ 2005.08.10-től a Felügyelet visszavonta az Arag Jogvédelmi Biztosító Rt. engedélyét, de ez csak a második féléves elemzést érinti majd.

¹⁰ A névváltoztatással egyidőben egységes, új logót kapott a Magyarországon tevékenykedő teljes K&H csoport, így a Lizingcsoport, a Befektetési Alapkezelő, az Equities és a Medicina Egészségpénztár is.

meglévő hazai biztosítókat. Nagy kihívásnak bizonyulhat azonban az ipari biztosításokkal kapcsolatban, hogy az egységes európai piacon a nagy multinacionális cégek könnyedén biztosíthatják hazai leányvállalatuk vagyónát illetve köthetnek számukra felelősségbiztosítást a nagy biztosítók anyacégeinél. Ez egyrészt csökkenti a hazai biztosítók díjbevételeit, másrészt pedig jó az ügyfeleknek, mert lejjebb nyomja az árakat.

2004. december 15-én beindult a Felügyelet honlapján, és 2005. március 15-től már a jogszabályi követelménynek megfelelően élesben működik az Interneten keresztül elérhető biztosításközvetítői regiszter. Az elsősorban a fogyasztók érdekeit szolgáló regiszterbe 2005. első felében összesen 27.258 természetes személy és 6.218 gazdálkodó szervezet jelentkezett be.

A biztosítótársaságok tevékenységének legfontosabb jellemzői

Összesen	2004. II.	2004. III.	2004. IV.	2005. I.	2005. II.	2005 II./ 2004 II.
Szerződésszám (ezer db)	13 412	13 482	13 541	13 871	14 016	104,5%
Díjbevétel (mrd Ft)	297,0	438,7	587,4	173,8	333,0	112,1%
Kár- és szolgáltatás (mrd Ft)	138,4	207,8	280,0	74,9	150,7	108,9%
Költség (mrd Ft)	81,9	125,2	172,9	44,2	90,7	110,7%
Aktív viszontbiztosítás (mrd Ft)	1,0	1,2	2,0	0,6	1,1	115,7%
Passzív viszontbiztosítás (mrd Ft)	63,0	90,0	115,9	35,4	61,7	98,0%

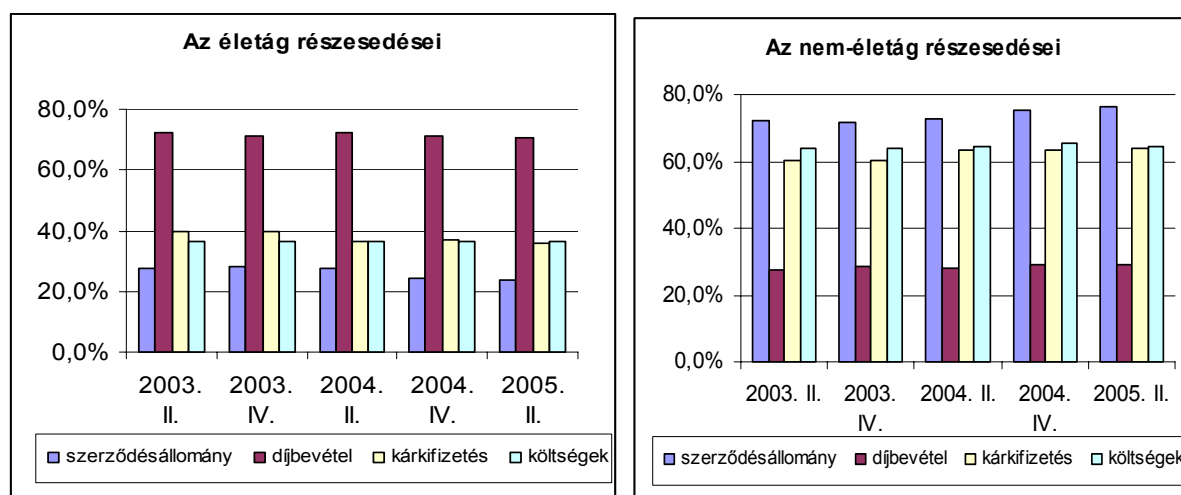
A biztosítótársaságok által kezelt szerződések összesített állománya 2004. második feléve óta folyamatosan, kismértékben nő. A korábbi évekre jellemző dinamikus piacbővülés azonban az utóbbi időben jelentősen lelassult. A magyarországi biztosítók így újabb ügyfelek szerzésére, illetve átcsabítására egyre komplexebb termékeket vezetnek be. Az elmúlt félév során a befektetési egységgel kombinált életbiztosítások mellett más termékek, szolgáltatások is megjelentek: a korábban biztosíthatatlan károk bevállalása; élet-, baleset- és egészségbiztosítási gondoskodás az együttlakó családtagoknak; komplex baleset-, privát felelősség és egyéni jogvédelmi biztosítás; euróban denominált biztosítási termékek; kiterjesztett védelem a hazai utazásokra, stb.

Az új termékek közül számos kapcsolódik banki termékekhez, mint a hitelfedezeti biztosítások, bankkártyákhoz kapcsolódó biztosítások; vagyis míg a bankok (OTP, Erste, K&H, stb.) közül egyre többen hoznak létre biztosítót, addig a biztosítók termékeikkel „merészkednek” banki területekre. A biztosítótársaságok is igyekeznek kihasználni a lakossági hitelfelvétel gyors növekedését a hitelekhez kapcsolódó biztosításokkal mivel így újabb fogyasztókat érhetnek el, akik korábban nem költöttek biztosításra (nem egy banki hitelnél feltétel az életbiztosítási szerződés kötése), de ugyanakkor közvetett módon egyre több banki hitelkockázatot vállalnak át.

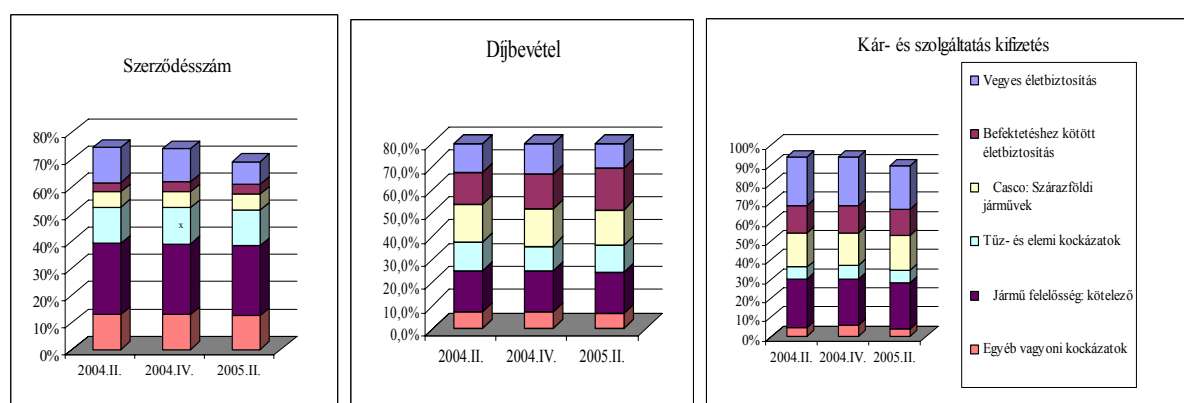
A biztosítók az új termékek bevezetése mellett új szolgáltatásokkal is próbálják meghódítani a potenciális ügyfeleket, egyre több társaságnál van lehetőség a biztosítások Interneten keresztüli megkötésére, illetve ezek díjainak SMS-ben, mobiltelefonon keresztül történő fizetésére. Másik módja az ügyfelek igényeinek jobb kielégítésére az olyan életbiztosítások bevezetése, ahol az ügyfelek élethelyzetük, igényeik változásakor azonnal módosíthatják a biztosítási védelem szintjét és fajtáit éppúgy, mint befektetéseiket.

A szerződések megoszlása az élet és nem-élet ág között Nyugat-Európában egyértelműen az előbbieket dominanciáját mutatja. A közép-kelet-európai régióban – így Magyarországon is - a nem-élet ági szerződések hányada a nagyobb.

A hazai adatok alapján kitűnik, hogy míg az életállomány részesedése a szerződések számából viszonylag alacsony, ugyanakkor a társaságok díjbevételeinek nagy részét ezek a szerződések adják. A kár- és szolgáltatás kifizetések, illetve a költségek több mint 60%-a a nem-életágot terhelte. Ezekből is levonható az a következtetés, hogy míg pillanatnyilag a vegyes, illetve a befektetési egységekhez kötött életbiztosítások jól jövedelmező termékek¹¹, addig a nem-életághoz tartozó kötelező gépjármű biztosítások a díjbevételeikhez képest magas kár- és költséghányadot jelentenek.

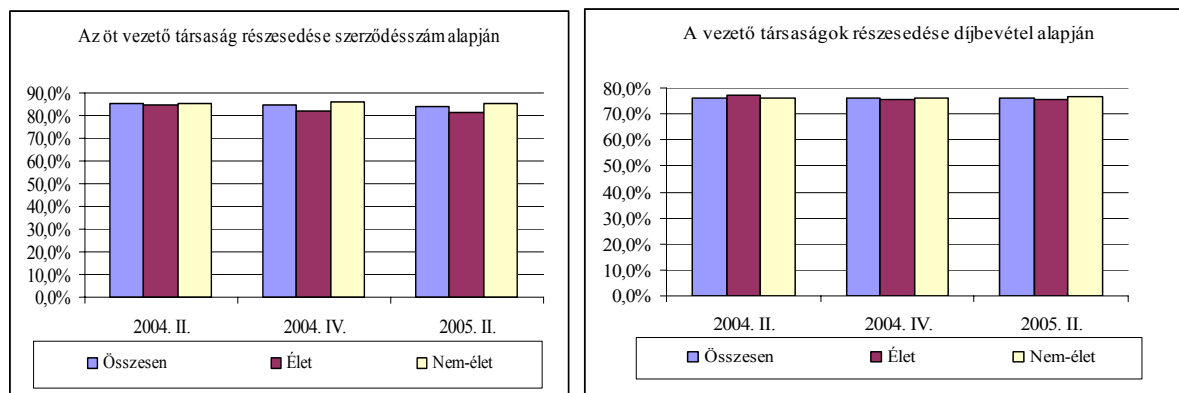
Az alábbi hat legfontosabb termék adja a szerződések 70-75%-át. A díjbevételekből összesen 85-90%-ban részesülnek, a kár- és szolgáltatás kifizetésből 90-95%-kal. Az ábrákból kitűnik, hogy az egyik legnagyobb díjbevételeket a vegyes életbiztosítások és a unit-linked termékek jelentik. A szerződések negyedét kitevő kötelező gépjármű-felelősségbiztosítások a díjbevétel 17-18%-át adják, míg a kárkifizetések negyede erre a termékre történik.

A biztosítási piac továbbra is erősen koncentrált, 5 nagy társaság uralja a piac több mint 3/4 részét mind a két üzletágban, de mellettük egyre nagyobb a részesedésük a

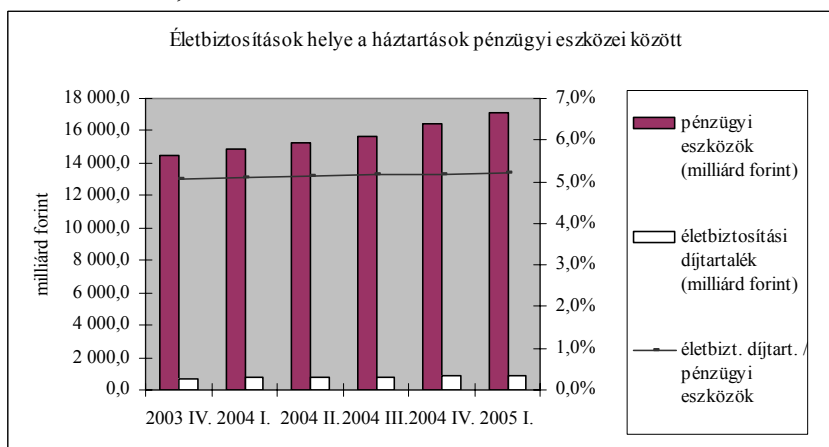
¹¹ Ennek egyik oka valószínűsíthetően az, hogy ezeknek a kockázati biztosításoknak az elérési megtakarítási része még nem járt le, ezért várhatóan a szerződések tömeges lejáratakor a szolgáltatás kifizetések megnövekednek és ez hatással lesz a termékek jövedelmezőségére is.

bankbiztosítóknak, amelyek a hagyományos és drága ügynöki hálózat és alkuszi közvetítés nélkül bankfiókokban és a postán keresztül értékesítik termékeiket, valamint speciális kedvezményeket tudnak ügyfeleiknek biztosítani (alacsony kezdeti költségek, stb).

2. 2. 2. Élet üzletág

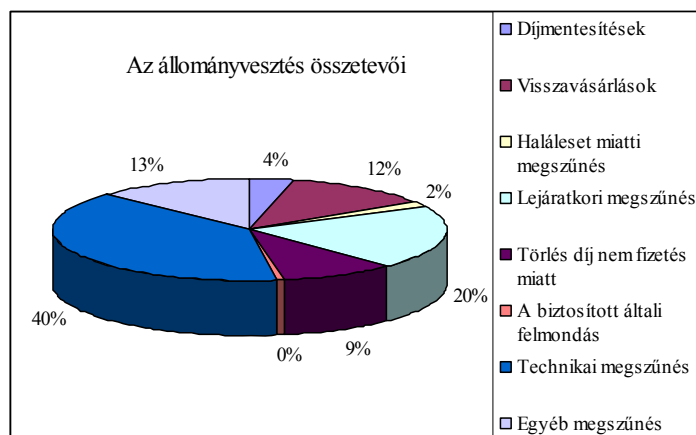
A magyar lakosság pénzügyi eszközei folyamatosan nőnek és az életbiztosítási díjtartalékok aránya stabilan 5% körül mozog. A Magyar Nemzeti Bank legutolsó jelentése szerint 2005. első negyedévében a pénzügyi eszközök már 17 ezer milliárd forint felett voltak és az életbiztosítási díjtartalékok 889,1 milliárd forintot tettek ki.

Forrás: MNB

A hazai biztosítótársaságok által kezelt 14 millió szerződésből az élet ághoz 3,3 millió szerződés tartozik, ami az év végéhez képest 3,5%-os, az előző év azonos időszakához képest pedig 4,5%-os növekedést jelent. A szerződések 78,6%-a folyamatos díjas, az egyszeri díjas, illetve a díjmentesített állomány 11,2%-kal és 10,3%-kal részesednek.

Az élet ág állományvesztése 2005. első hat hónapjában összesen 467,5 ezer szerződést érintett. Az állományvesztésének nagy részét a technikai megszűnések teszik ki, mivel számos szerződés mostanában járt illetve jár le.

A szerződések száma összességében a félévvel korábbi állományhoz képest 1%-os növekedést¹² mutat, míg az egy évvel korábbi adatokkal összevetve 9%-os csökkenés látszik. Az elmúlt félév során az életági szerződéseken belül a folyamatos szerződések száma közel változatlan maradt. A vegyes életbiztosítások számában bekövetkezett jelentős csökkenés egy biztosítónál történt átsorolás eredménye. Új elemként jelenik meg a term fix¹³ biztosítás, amely már 210 ezer darabbal 6,3%-át teszi ki az élet ági szerződéseknak. A befektetési egységekhez kötött biztosítások száma folyamatosan növekszik és az egyszeri díjas szerződéseké is. Ez utóbbiakhoz tartoznak többek között az utasbiztosítások, illetve az egyszeri díjas unit-linked termékek is.

Élet üzletági szerződések számának alakulása

Élet üzletági szerződések (időszak végén)	Szerződések száma ezer darab			Megoszlás		
	2004. II.	2004.IV.	2005. II.	2004. II.	2004.IV.	2005. II.
Folyamatos díjas szerződések	2 985	2 622	2 622	81,5%	79,2%	78,6%
Ebből:						
Elérésre szóló életbiztosítás	57	54	53	1,6%	1,6%	1,6%
Halálesetre szóló életbiztosítás	557	184	616	15,2%	5,6%	18,4%
Vegyes életbiztosítás	1 717	1 688	1 188	46,9%	51,0%	35,6%
Term fix életbiztosítás			210			6,3%
Halasztott járadékbiztosítás			31			1,2%
Járadékbiztosítás	34	33		0,9%	1,0%	
Befektetési egységekhez kötött életbiztosítás	449	465	491	12,3%	14,1%	14,7%
Egyéb életbiztosítások	171	198	33	5,7%	7,5%	1,3%
Egyszeri díjas szerződések	341	352	373	9,3%	10,6%	11,2%
Díjmentes állomány	338	335	343	9,2%	10,1%	10,3%
Összesen	3 664	3 309	3 337	100,0%	100,0%	100,0%

Az elmúlt hat hónap során a biztosítók díjbevétele 137,5 milliárd forint volt, ami féléves viszonylatban 11%-os, éves viszonylatban 19%-os növekedést jelent, vagyis az inflációnál nagyobb mértékű emeléseket. **A díjbevételeken belül az egyes termékek aránya évek óta szinte változatlan képet mutat. Az elmúlt hat hónapban a húzótermékek számító**

¹² 2004. negyedik negyedéve során egy biztosító jelentős átsorolásokat hajtott végre az élet- és a nem-életági szerződések között.

¹³ A term fix életbiztosításokban a biztosító azt vállalja, hogy a lejárat időpontjában, függetlenül attól, hogy a biztosított életben van-e, kifizeti a biztosítási összeget. A biztosítás díjfizetési periódusa a tartam végéig, de legfeljebb a biztosított korábbi haláláig tart. A biztosító a tartamon belül bekövetkező halál esetén lényegében átvállalja a díjfizetést a tartam végéig.

vegyes életbiztosítások díjbevétele az előző félévhez képest 22%-kal csökkent, párhuzamosan a szerződések számával, míg az unit-linked termékeké félév alatt 32,5%-kal, éves szinten 46,8%-kal¹⁴ nőtt, vagyis egyre népszerűbbek az ilyen típusú befektetések a lakosság körében.

A kár- és szolgáltatás kifizetések a díjbevételeknél kisebb arányban, 11%-kal nőttek az előző félévi adatokhoz képest, éves szinten 13%-kal nőttek emelkedtek és összetételük nem változott számottevően. Féléves összevetésben a vegyes életbiztosítások kifizetései 5%-kal csökkentek, míg a unit-linked termékek kifizetései mindössze 5%-kal nőttek. **Jelentősen megnőtt 2004. második félévéhez képest az elérésre, illetve a halálesetre szóló életbiztosítások kifizetése, amely a szerződések lejártával magyarázható.**

Élet üzletági díjbevételek, valamint kár- és szolgáltatás kifizetés

	Díjbevétel millió Ft			Kár- és szolgáltatás kifizetés millió Ft		
	2004. II.	2004.IV.	2005. II.	2004. II.	2004.IV.	2005. II.
Elérésre szóló életbiztosítás	2 254	4 564	2 975	984	2 064	1 563
Halálesetre szóló életbiztosítás	4 265	8 313	4 052	665	1 407	931
Vegyes életbiztosítás	64 712	133 256	53 322	35 539	71 806	34 513
Term fix életbiztosítás	0	0	8 771	0	0	5 607
Járadékbiztosítás	957	1 894		789	1 500	0
Halasztott járadékbiztosítás			770	0	0	775
Befektetési egységekhez kötött életbiztosítás	41 251	86 963	60 561	19 703	39 391	20 621
Egyéb életbiztosítások	1 806	3 841	6 977	545	1 177	1 709
Összesen	115 416	239 029	137 492	58 225	117 345	65 720

Az élet üzletági költségek 2004. második félévéhez képest 5%-kal, első félévéhez képest 12%-kal növekedtek és arányaik összességében nem változtak. Az új adatszolgáltatási tábláknak megfelelően idén már megjelenik a befektetési költség is, amely az összes költség 3%-át adja. Az összes szerzési költség 2004. második félévéhez képest 5%-kal, 2004. első félévéhez képest 14%-kal magasabb, de ezen belül a jutalékok 18%-kal csökkentek, míg nőttek az egyéb szerzési költségek 2004. második félévével összevetve és 2005. első félévében már kimutatásra került a speratív jutalék¹⁵ is. Az igazgatási költségek az előző félévhez képest 4%-kal, az egy évvel korábbi értékhez képest 2%-kal csökkentek, a kárrendezési költségek 2004. második félévéhez képest 2%-kal csökkentek, **vagyis a hazai biztosítótársaságoknál is érezhető hatásuk van a racionalizálási intézkedéseknek.**

A költséghányadokat vizsgálva elmondható, hogy az élet üzletág költségei a díjbevételeihez viszonyítva a félévvel korábbi 25%-ról 23,5%-ra csökkentek. Ezen belül a szerzési és az igazgatási költségek hányada az élet ág díjbevételeéhez képest 1-1%-kal csökkent.

¹⁴ Az ilyen, befektetési elemet is tartalmazó kockázati életbiztosításoknál a különböző elszámolási technikák miatt nem határozható meg a befizetett összegeken belül az életbiztosítási, illetve befektetési célú befizetések aránya. A unit-linked termékek befektetett tartalékai ez elmúlt hat hónapban az év végéhez képest 22%-kal, 2004. első félévéhez képest pedig 44%-kal nőttek.

¹⁵ A kezdeti jutalék mellett vagy bizonyos esetekben helyett (KGFB) az ügynököknek a megkötött szerződések után meghatározott ideig rendszeresen kifizetett jutalék.

Élet üzletági költségek

Élet üzletági költségek (időszak végén)	millió forint		
	2004. II.	2004.IV.	2005. II.
Élet üzletág összesen	28 971,5	59 701,3	32 317,8
Összes szerzési költség	17 910,2	37 392,8	20 376,9
Igazgatási költség	10 572,2	21 320,6	10 340,7
Kárrendezési költség	489,0	987,9	488,2
Befektetési költség	0,0	0,0	1 112,0

Az életághoz tartozó passzív viszontbiztosítás továbbra is – ahogy évek óta – alacsony szinten mozog és a viszontbiztosítók szinte teljes mértékben külföldi székhelyűek, a belföldi biztosítótársaságok viszontbiztosítási tevékenysége elhanyagolható.

Életági passzív viszontbiztosítás

Passzív viszontbiztosítás (millió forint)	2004. II.	2004.IV.	2005. II.
Élet üzletág összesen	23 461	13 340	23 461
Saját megtartás	90,3%	90,2%	90,3%

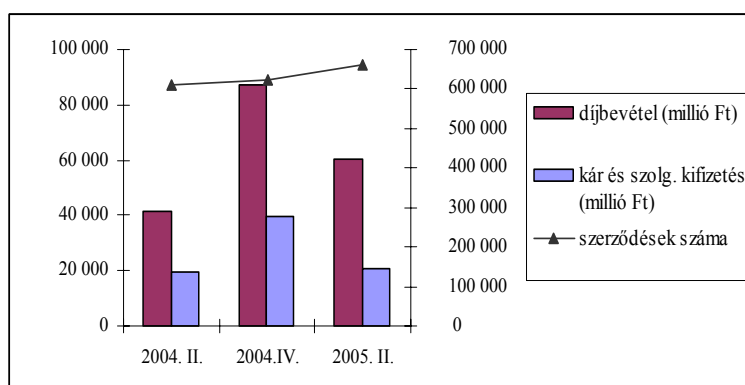
Befektetési egységekhez kötött életbiztosítások

Az elmúlt félévben folytatódott a unit-linked termékek sikersorozata. A biztosítók tapasztalatai szerint ebben a termékben a befektetési jelleget tartják szem előtt a fogyasztók és jellemzően két-három évre helyezik ebbe a konstrukcióban a megtakarításaikat. Az ügyfelek inkább hosszabbítanak a biztosítás lejártát követően, mint hogy öt-tíz évre bent hagyják pénzüket.

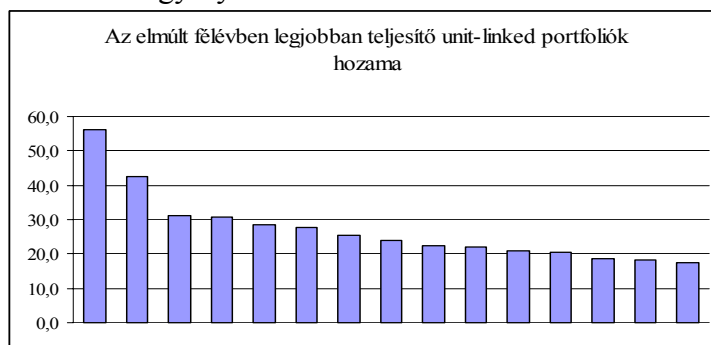
Az ilyen típusú termékeknél a befektetési kockázatot az ügyfél viseli, a biztosító csupán a biztosított választásának megfelelően kezeli a befektetéseket.

A befektetési egységekhez kötött életbiztosításokkal foglalkozó 13 biztosítónál a szerződések száma egy félév alatt 6%-kal, míg egy év alatt 8,5%-kal nőtt. Ezen belül 9,4%-kal nőttek a folyamatos díjas szerződések, amelyek a unit-linked termékek 74%-át teszik ki, illetve 6%-kal az egyszeri díjas szerződések.

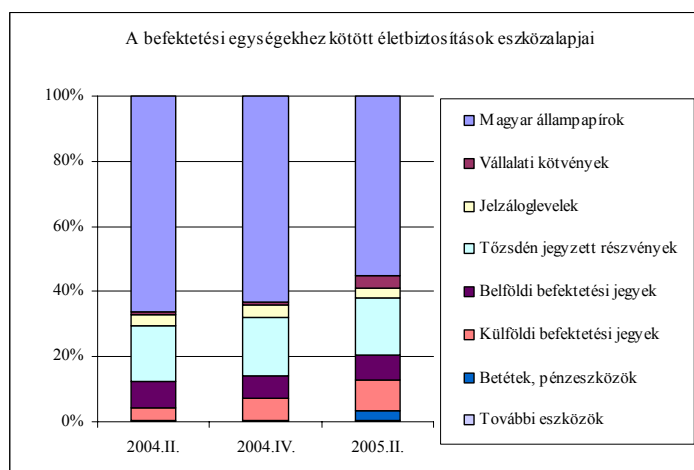
A díjbevételek 2004. második félévéhez képest 32%-kal bővültek, míg egy év alatt majdnem másfélszeres növekedést értek el. A kár és szolgáltatás kifizetésnél mindössze 5%-os volt az emelkedés mind 2004. második, mind első félévével összevetve.

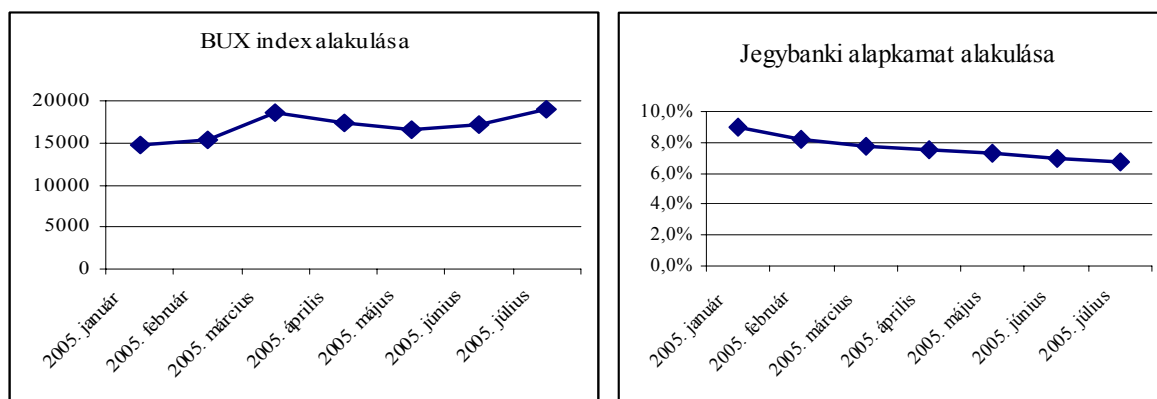
Az elmúlt félév során a befektetési egységhez kötött életbiztosítások portfólióinak átlagos, súlyozott hozama 10 % volt. A legjobban teljesítő portfóliókkal azonban az ügyfelek akár ennek a többszörösét is elérhették. Más befektetési termékkel összehasonlítva az ilyen típusú biztosításokat elmondható, hogy itt az ügyfélnek lehetősége van kis összegű, havi megtakarításokkal magas hozamhoz jutni. Minimum 10 éves biztosítási tartam esetében további adókedvezmények is megilletik a biztosítottakat meghatározott éves jövedelemszint alatt, ami szintén vonzó lehet egy ilyen terméknel.

A befektetési egységekhez kötött életbiztosítások eszközalapjai 2005. első félévében összesen 292,6 milliárd forintot tettek ki, ami féléves szinten 22%-os, éves szinten 44%-os növekedést jelent. Az eszközalapok összetétele folyamatosan változik, a magyar állampapírok aránya fokozatosan csökken és egyre nagyobb részesedésük van a vállalati kötvényeknek, a külföldi befektetési jegyeknek és a betéteknek, pénzeszközöknek.

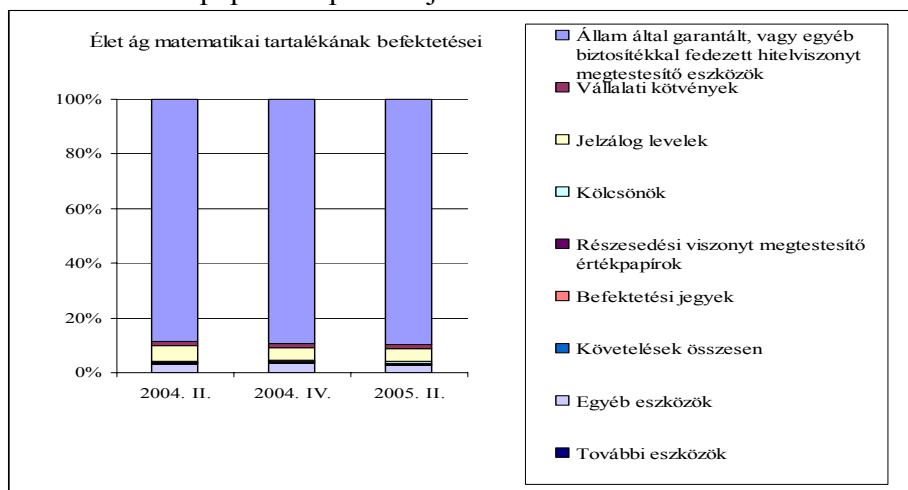

A Budapesti Értéktőzsde indexe 2004-ben 57 százalékos emelkedést, értéke másfél év alatt megduplázódott, s 2005. közepére már elérte a húszezer pontot. Hasonló mértékű árfolyam-emelkedés jellemezte a tavaly az EU-hoz csatlakozott Lengyel- és Csehország részvénypiacát is. Az évek óta tartó trendszerű emelkedés szakértők szerint fő motorja a regionális tőzsdei társaságok nyereségességének növekedése, és csak kisebb részben az uniós csatlakozás jelentette felértékelődés volt. Az ezeken a piacokon befektető hazai részvényalapok az utóbbi időszakban 20-30 százalékos éves átlagos hozamot értek el, amely két-háromszorosa az állampapíralapok azonos időszaki hozamának. Az elmúlt időszakban a tőzsde szárnyalásával párhuzamosan a jegybanki alapkamat viszont csökkent.

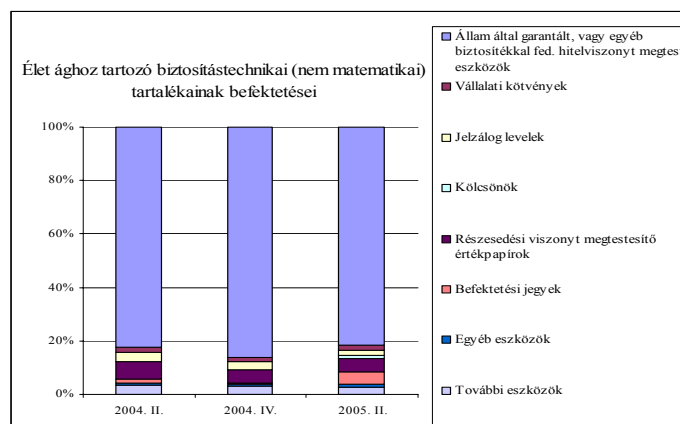

Forrás: MNB

A biztosítótársaságok matematikai tartaléka az elmúlt egy évben 10%-kal, az elmúlt félévben összesen 5%-kal bővült, jelenleg 576 milliárd forintot tesz ki. A matematikai tartalékok portfóliójában évek óta az állam által garantált értékpapírok részesedése 90% körüli értéket mutat. Mivel lényegében ez a tartalék szolgál az életbiztosítási szolgáltatásokból adódó kötelezettségek fedezetére, így érhető, hogy a biztosítótársaságok a biztonságos, bár némiképp alacsonyabb hozamú értékpapírokat preferálják a matematikai tartalék befektetésénél.

Az élet ághoz tartozó egyéb biztosítástechnikai tartalékok befektetésének összege 2004. végéhez képest 7%-kal, az elmúlt év hasonló időszakához viszonyítva 18% nőtt 254 milliárd forintra. A befektetések megoszlásában itt is az állampapírok adják a portfólió legnagyobb részét (80%-ot), illetve mellettük megjelennek még a jelzálog levelek, illetve az egyéb eszközök is.

2. 2. 3. Nem-élet üzletág

2005. első félévének végén a biztosítótársaságok által kezelt 14 millió szerződés 76%-át a nem-élet üzletághoz tartozó szerződések adták. Az elmúlt egy év során mintegy 10%-kal nőtt a szerződésállomány, jelenleg 10,7 millió nem-életági szerződéssel rendelkeznek a biztosítók. A szerződések harmadát a kötelező gépjármű-felelősség biztosítások teszik ki. Az elmúlt egy év során mintegy 86 ezerrel nőtt a kötelező szerződések száma, amelynek egyik oka, hogy amióta a központosított belügyminisztériumi adatbázis alapján kiszűrjük az érvényes biztosítás nélkül autózókat, azóta egyre inkább csökken a kötelezőt nem fizetők tábora, amelyet korábban 300 ezer főre becsültek.

A nem-életági szerződések 16-17%-át az egyéb vagyoni kockázatok, illetve a tűz- és elemi kockázatokra kötött biztosítások. A korábbi átsorolásoknak köszönhetően némiképp nőtt a balesetbiztosítások aránya 16%-ra és a casco-szerződések stabilan 7-8% körüli értéket tesznek ki. A casco-szerződések száma az elmúlt év során 50 ezerrel nőtt, ez a bővülés elsősorban a finanszírozott gépjárműveknek köszönhető, mivel ilyen esetekben a lízingcégek mind az új, mind a használt autóknaál megkövetelik a cascot. Emellett egyre több biztosító jelenik meg olyan casco termékekkel, amelyeket a három-négy évnél idősebb autókra lehet jóval kedvezőbb díjakkal kötni. Más biztosítóknál meghatározott autómárkák meghatározott típusaira lehet kedvezményes biztosítást kötni. Ugyanakkor ezek a kedvező árú biztosítások az eredeti caschohoz képest csak limitált szolgáltatásokat nyújtanak az ügyfeleknek. A casco piac még tovább bővíülhet, hiszen míg Nyugat-Európában az autósok többsége rendelkezik ilyen biztosítással, addig Magyarországon csak minden negyedik autós.

Nem-élet üzletági szerződések számának alakulása

Nem-élet üzletági szerződések (időszak végén)	Szerződések száma ezer darab			Megoszlás		
	2004. II.	2004.IV.	2005. II.	2004. II.	2004.IV.	2005. II.
Baleset	1 171	1 548	1 737	12,0%	15,1%	16,3%
Casco	764	788	814	7,8%	7,7%	7,6%
Jármű felelősség összesen	3 521	3 535	3 607	36,1%	34,5%	33,8%
<i>Ebből: kötelező gépjármű</i>	3 520	3 533	3 606	36,1%	34,5%	33,8%
Tűz- és elemi kockázatok	1 787	1 829	1 866	0,0%	0,0%	0,0%
Egyéb vagyoni kockázatok	1 723	1 730	1 734	18,3%	17,9%	17,5%
Egyéb nem-életági szerződések	783	803	814	17,7%	16,9%	16,2%
Egyszeri díjas szerződések részösszesen			107	8,0%	7,8%	7,6%
Összesen	9 749	10 233	10 679	100,0%	100,0%	100,0%

A nem-élet ág díjbevételei az elmúlt félév során az előző hat hónaphoz képest 17%-kal, éves viszonylatban 8%-kal növekedtek 195 milliárd forintra. A díjbevételben belül az egyes termékek aránya nem változott, a díjak több mint felét a kötelező felelősségbiztosítások¹⁶ és a casco biztosítások adják. A tűz- és elemi kockázatok díjbevétele adja a díjak ötödét, és az egyéb vagyoni kockázatok a díjak tizedét.

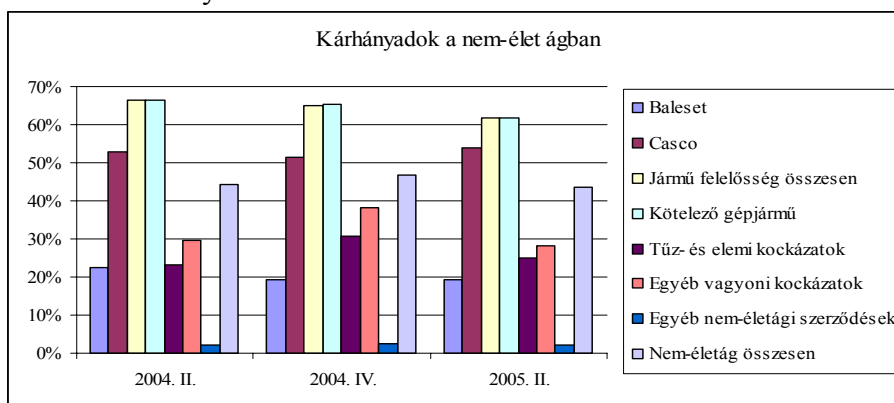
A biztosítók kár- és szolgáltatás kifizetése 2005. első hat hónapjában az előző félévhez képest 3%-kal, az egy évvel korábbi adatokhoz képest 6%-kal volt magasabb. A kárkifizetések 70%-át teszik ki a kötelező-felelősség és a casco biztosítások. A tűz- és elemi kockázatok az év első felében bekövetkezett hazai természeti katasztrófák ellenére 12% körül részesednek, míg az egyéb vagyoni kockázatok 7%-kal.

¹⁶ A KGFB uniós piacon Csehország után nálunk a legalacsonyabb a felelősségbiztosítás díja.

Nem-élet üzletági díjbevételek, valamint kár- és szolgáltatás kifizetés

	Díjbevétel millió Ft			Kár- és szolgáltatás kifizetés millió Ft		
	2004. II.	2004.IV.	2005. II.	2004. II.	2004.IV.	2005. II.
Baleset	3 826	9 454	4 479	862	1 836	869
Casco	47 234	94 211	50 449	25 007	48 318	27 237
Jármű felelősség összesen	53 158	104 955	59 021	35 269	68 399	36 466
<i>Ebből: kötelező gépjármű</i>	52 906	104 443	58 638	35 172	68 139	36 281
Tűz- és elemi kockázatok	37 034	63 559	39 467	8 596	19 519	9 875
Egyéb vagyoni kockázatok	21 729	42 234	22 644	6 443	16 202	6 407
Egyéb nem-életági szerződések	18 641	33 957	19 402	4 018	8 345	4 162
Összesen	181 622	348 370	195 463	80 195	162 619	85 016

A legfontosabb termékek kárhányadát vizsgálva kitűnik, hogy a kár- és szolgáltatás kifizetés és a díjbevétel arányát tekintve a kötelező biztosítások díjbevételének nagy részét elviszi a kárkifizetés. Ugyanakkor kedvezőnek mondható, míg ez az arány egy fél éve 64% volt, most 62%-os értéket mutat. A biztosítók szempontjából a legjobb termék a tűz- és elemi kockázatok biztosítása, hiszen ez a termék adja a díjbevétel 20%-át, míg a kárkifizetésekből 12%-kal részesül és kárhányadosa 25%-os.

A biztosítótársaságok költségein belül a nem-életág költségei 64-65% körül mozognak. 2004. második félévéhez képest 3%-kal csökkentek az ilyen kiadások a biztosítóknál 58 milliárd forintra, ugyanakkor a 2004. első félévéhez képest 10%-kal emelkedtek. A költségek felét a szerzési költségek jelentik, az igazgatási kiadások részesedése 36%-os, a kárrendezési kiadásoké 12%-os.

A költséghányadokat vizsgálva elmondható, hogy a költségek aránya a díjbevételekhez képest nem változott jelentősen, 2005. június végén 30%-os volt.

Nem-élet üzletági költségek

Nem-élet üzletági költségek (időszak végén)	millió forint		
	2004. II.	2004.IV.	2005. II.
Nem-élet üzletág összesen	52 932	113 231	58 350
Összes szerzési költség	26 864	60 030	30 102
Igazgatási költség	20 319	40 061	21 060
Kárrendezési költség	5 748	13 140	6 846
Befektetési költség	0	0	342

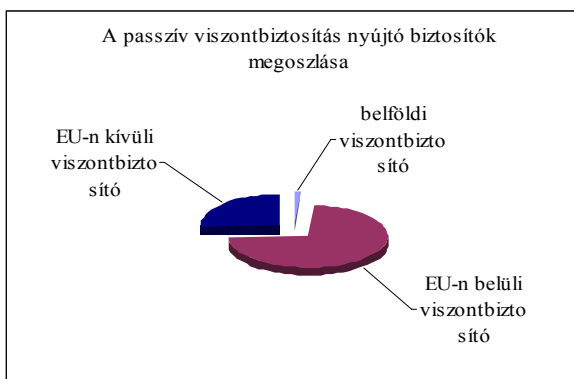
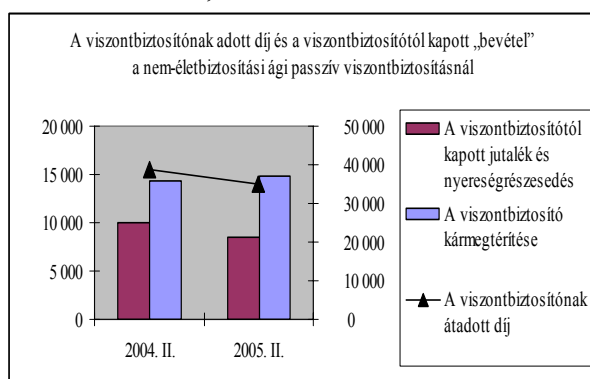
A nem-élet ágban a passzív viszontbiztosítások összege és aránya is jóval nagyobb, mint az élet ágban. A hat hónappal, illetve egy évvel korábbi adatokkal összevetve megállapítható, hogy folyamatosan nő a saját megtartások aránya a nem-élet ágban, vagyis a befolyt díjak egyre kisebb hányadát adják át viszontbiztosítónak.

A hazai biztosítók aktív viszontbiztosítási tevékenysége bár összességében 15%-kal nőtt 2004. második félévéhez képest 1,1 milliárd forintra, de ez az összeg a díjbevételekhez képest mindössze 0,6%-ot jelent.

Nem-életági passzív és aktív viszontbiztosítás

	2004. II.	2004.IV.	2005. II.
Passzív viszontbiztosítás (millió forint)	52 481	92 465	48 342
Saját megtartás	71,1%	73,5%	75,3%
Aktív viszontbiztosítás (millió forint)	995	1 956	1 103

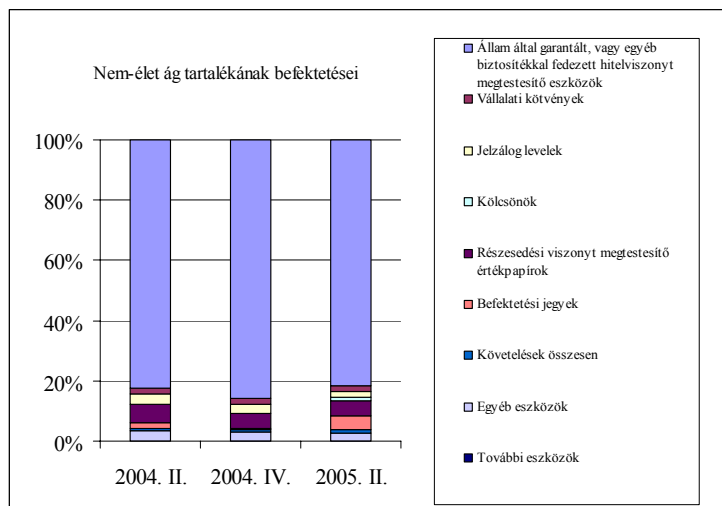
Az elmúlt félévben passzív viszontbiztosítást nyújtó biztosítók mindössze 1%-a belföldi viszontbiztosító, 74%-a EU-n belüli viszontbiztosító és 25%-a EU-n kívül viszontbiztosító.

Kötelező gépjármű-felelősség biztosítás

2005. áprilisa során fogadta el az EU és 2006. második felében fog életbe lépni az ötödik kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási irányelv. Tavaly Magyarországon fogadtak el hasonló kormányrendeletet, amely már beépítette a direktíva ismert rendelkezéseit, így a jogszabályban már szerepelt, hogy a biztosításnak a biztosítási káreseményként személyi sérülésekre minimum 1,25 milliárd forintig, vagyis az új irányelvben előírt 5 millió eurós nagyságrendig kell fedezetet nyújtania. A direktíva egyetlen, hazánkat is érintő jelentősebb változása, hogy fel kell állítani egy központi adatbázist, amelynek segítségével az érintett felek elektronikus úton hozzáférhetnek a baleseti jegyzőkönyvekhez. A jogalkotók célja ezzel a kárrendezés meggyorsítása volt. Emellett az új irányelv kimondja, hogy a járműnek a adásvételi szerződéskötés időpontjában rendelkeznie kell kötelező felelősségbiztosítással akár állandó, akár ideiglenes rendszáma van. Az unió egyébként 2005. nyarán társadalmi vitát hirdetett az Interneten keresztül a KGFB irányelvről.

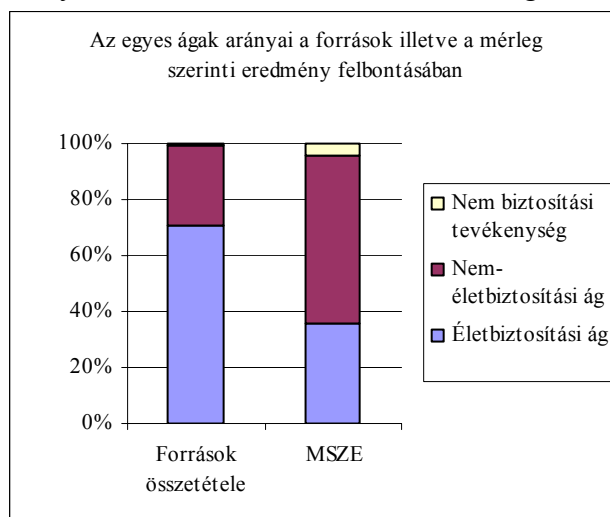
A biztosítótársaságok nem-életághoz tartozó matematikai és biztosítástechnikai befektetései az év végéhez képest 4,6%-kal, a tavalyi év hasonló időszakához képest 10%-kal nőttek 575,8 milliárd forintra. **A nem-élet ági tartalékok portfóliójának összetétele hasonló, mint az élet ági portfólió, évek óta 80% feletti részesedésük van az állampapíroknak. A befektetési jegyek aránya nőtt az elmúlt hat hónap során 3%-kal az állampapírok és a jelzálog levelek rovására.**

2. 2. 4. Jövedelmezőség, szavatoló tőke

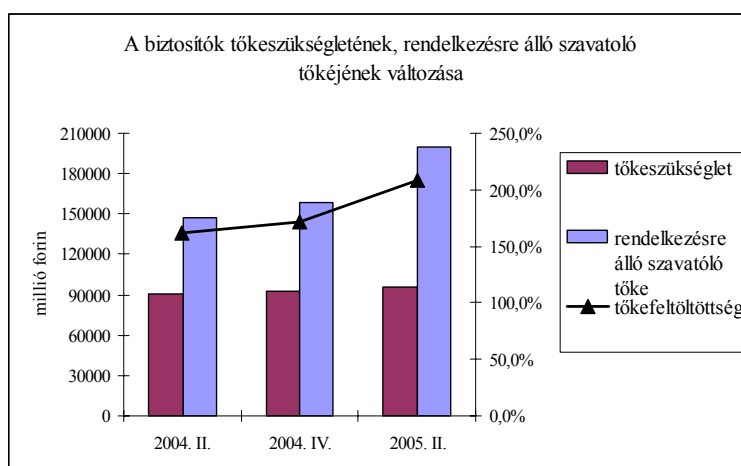
A biztosítótársaságok mérlegfőösszege 2005. június végén 1532,3 milliárd forint volt, ami félév alatt 12%-os, egy év alatt 19%-os bővülést jelent. **A források felosztása szerint a legnagyobb a részesedése az életbiztosítási ágnek 71%-kal, a nem-életbiztosítási ág részesedése 28%.**

A féléves mérleg szerinti eredmény 2004. első félévéhez képest 14%-kal nőtt (a nettó árbevétel jelentős tartalékképzést tett lehetővé). A felosztás szerint itt már a nem-életbiztosítási ág van túlsúlyban 60%-kal, és az életbiztosítási ág részesedése 35%.

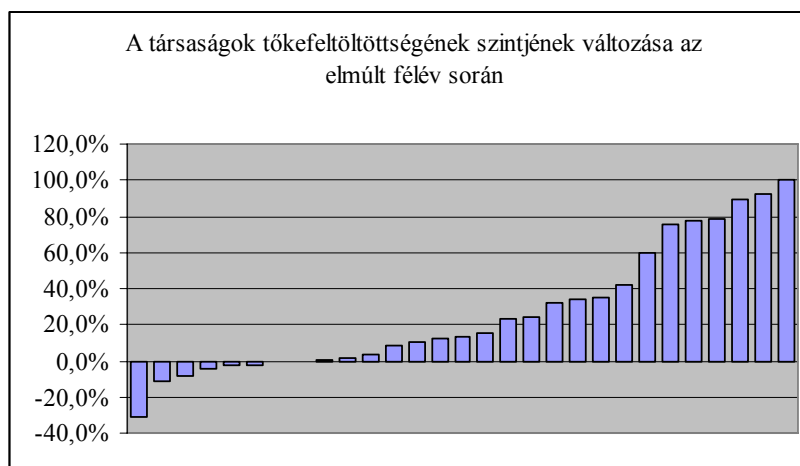

A biztosítók az új Bit. előírásai szerint nagyobb tőkekövetelménynek kell, hogy megfeleljenek, amihez 2006. december 31-ig átmeneti időszak áll a rendelkezésükre. Az elmúlt hónapok során az év végéhez képest a piac tőkefeltöltöttségi szintje a 37%-os javulás hatására 208%-osra nőtt. A kedvező értéket több tényező is befolyásolta: egyrészt

negatívan, hogy ezekben a hónapokban hagyták jóvá a 2004-hez kapcsolódó osztalék kifizetéseket, másrészről pozitívan, hogy több biztosítónál tőkefeltöltések voltak és kedvezően alakultak a mérleg szerinti eredmények is. Összességében elmondható, hogy a rendelkezésre álló szavatoló tőke nemcsak összegszerűségében, de arányaiban is jobban nőtt, mint a tőkeszükséglet. 2004. második negyedévéhez képest 36%-os, az év végéhez képest 26%-os növekedéssel 199,9 milliárd forintra bővült a rendelkezésre álló szavatoló tőke, míg a társaságok tőkeszükséglete a korábbi 90,8 milliárdról 2004. végére 92,6 milliárdra, majd 2005. első félévének végére 96 milliárdra nőtt.

Az egyes társaságok tőkefeltöltöttségi szintjének változását külön vizsgálva látható, hogy míg a legnagyobb csökkenés 30%-os, addig a legnagyobb növekedések 70% körüliek. Az előbbi oka egy biztosító esetében a jelentős veszteségek; míg a legnagyobb növekedés tőkefeltöltésnek köszönhető.

2. 3. Biztosító egyesületek

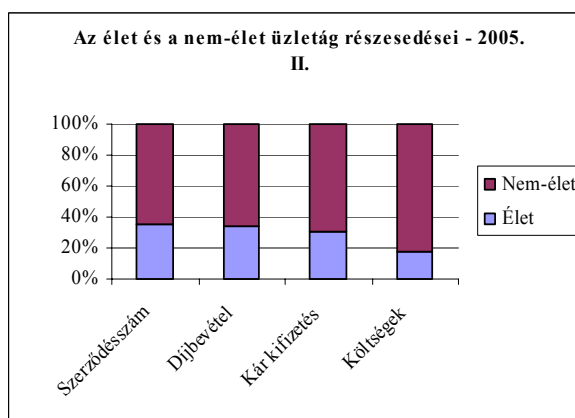
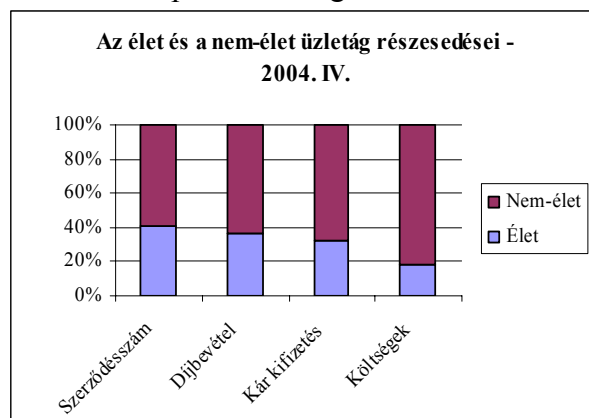
A biztosító egyesületek száma 2005. első félévének végén továbbra is 36 volt. Az egyesületek közül 28 ún. „mezőgazdasági” egyesület, a további 8 egyesület nem sorolható ilyen egységes megnevezés alá. Utóbbiak közül 8 egyesület a nagy egyesületek kategóriájába tartozik, miután az egyik kisegyesület tevékenységének nagysága alapján átlépett a nagy egyesületek kategóriába 2005-ben. A 8 nagyegyesület közül 2 egyesület az életbiztosítási ágban, 6 egyesület a nem-életbiztosítási ágban tevékenykedik.

A nagy biztosító egyesületek tevékenységének legfontosabb jellemzői

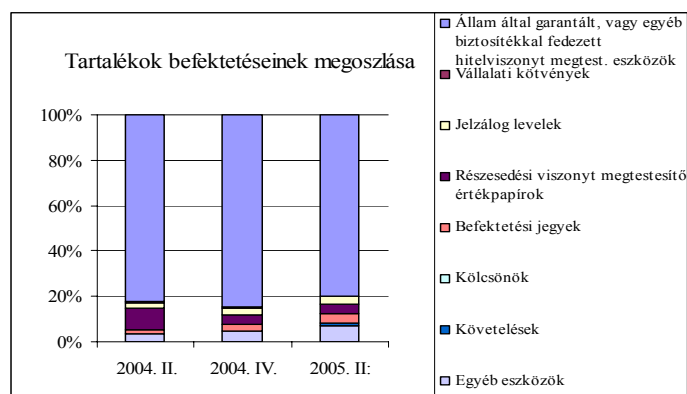
Összesen	2004. II.	2004. III.	2004. IV.	2005. I.	2005. II.	2005 II./ 2004 II.:
Szerződésszám (ezer db)	237,3	238,6	253,0	286,1	295,2	124,4%
Élet ág	94,9	93,5	103,6	105,2	105,0	110,7%
Nem-élet ág	142,3	145,0	149,4	180,9	190,2	133,6%
Díjbevétel (mrd Ft)	6,4	9,4	12,7	3,8	7,9	123,3%
Élet ág	2,4	3,3	4,6	1,2	2,7	115,4%
Nem-élet ág	4,0	6,0	8,1	2,6	5,1	128,0%
Kár- és szolgáltatás (mrd Ft)	2,6	4,0	5,5	1,5	3,6	136,4%
Élet ág	0,8	1,3	1,8	0,3	1,1	140,0%
Nem-élet ág	1,9	2,7	3,7	1,2	2,5	134,9%
Költség (mrd Ft)	1,2	1,9	2,7	0,7	1,6	129,4%
Élet ág	0,2	0,4	0,5	0,1	0,3	121,4%
Nem-élet ág	1,0	1,5	2,2	0,6	1,3	131,2%

A nagy egyesületek által kezelt szerződésállomány dinamikusan nőtt az elmúlt időszakban. Ennek oka a nem-élet ág bővülése, ezen belül a nem-élet ági szerződések több mint 84%-át adó kötelező-gépjármű biztosítások 2005. első félévében tapasztalható 23%-os bővülése volt. A költségek megoszlását tekintve az arányok évek óta hasonlóak, a költségek mintegy felét az igazgatási költségek adják. A szerzési költségek teszik ki az összes harmadát és a fennmaradó költségek jelentik az egyéb, illetve befektetési költségeket.

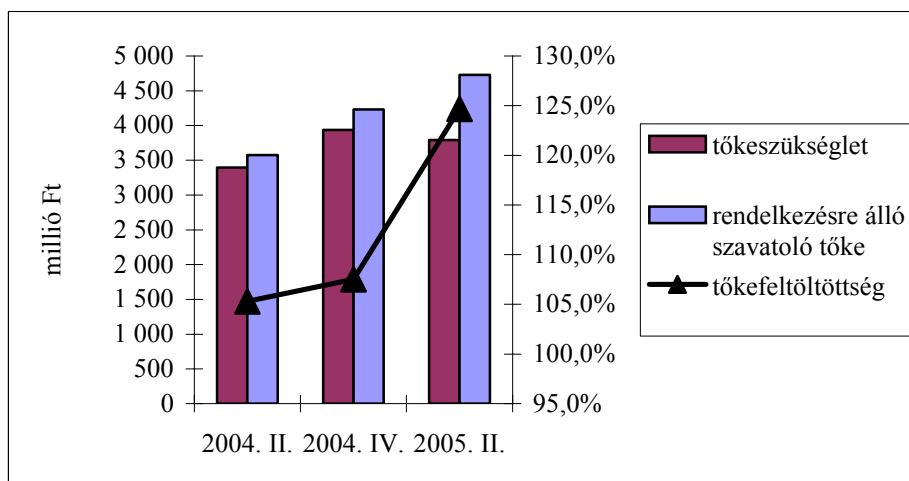
Az élet és nem-élet ág részesedéseit vizsgálva megállapítható, hogy a félévvel korábbi adatokhoz képest a költségeket mindenhol csökkentek.

A nagy egyesületek tartalékai folyamatosan nőttek az elmúlt egy évben 35,8 milliárd forintra. 2004. hasonló időszakához képest a növekedés 28%-os, az év végéhez képest pedig 17%-os. A portfólióban itt is túlsúlyban vannak a biztonságos, állam által garantált vagy egyéb biztosítékkal fedezett hitelviszonyt megtestesítő eszközök.

A nagy egyesületek tőkeszükséglete 2005. júniusának végére 3,8 milliárd forintra nőtt, míg a rendelkezésre álló szavatoló tőke 4,7 milliárdra. A kedvező folyamatok eredményeképpen a tőkefeltöltöttségi mutató így a félévvel korábbi 107,5%-ról 2005. első félévében 124,7%-osra nőtt.

3. Pénztárak

A pénztáraknak négy típusa létezik: a magánnyugdíjpénztár, az önkéntes nyugdíjpénztár, az önkéntes egészségpénztár, valamint az önkéntes önszegélyező pénztár, a döntő különbség köztük a felhasználás (felhasználhatóság) célja, illetve módja. A nyugdíjpénztárak mindegyike bizonyos szempontból vagyonekezelési formát képvisel, hasonlóan a befektetési alapokhoz és az életbiztosítások egy részéhez.

A pénztári szektor jellemzői¹⁷

Főbb jellemzők	Pénztár típusa	2002.12	2003.12	2004.06	2004.12	2005.06	2005.06/ 2004.06
Pénztárak száma	mny	19	18	18	18	18	0
(db)	önyp	90	83	78	75	76	-2
	öep	37	40	37	44	45	8
	ösp	24	30	31	32	36	5
Taglétszám	mny	2 225,4	2 304,8	2 345,8	2 402,2	2 436,2	103,9%
(ezer fő)	önyp	1 180,0	1 218,4	1 237,3	1 249,4	1 273,6	102,9%
	öep	151,2	219,4	300,0	357,5	438,2	146,1%
	ösp	77,3	93,0	100,4	107,8	118,7	118,2%
Tagdíjbevétel	mny	117,3	163,9	105,9	214,3	122,9	116,1%
(milliárd forint)	önyp	70,9	76,7	37,0	82,8	37,8	102,1%
	öep	9,2	14,3	9,8	23,3	13,0	133,1%
	ösp	3,3	4,2	2,8	6,5	4,3	157,2%
Működési költség	mny	7,1	9,3	5,5	11,4	6,3	113,9%
(milliárd forint)	önyp	3,7	3,9	2,2	4,7	2,2	98,8%
	öep	1,2	1,9	1,2	2,7	1,7	142,2%
	ösp	0,4	0,5	0,3	0,7	0,5	145,7%
Kifizetés	mny	0,1	0,1	0,2	0,3	0,2	98,6%
(milliárd forint)	önyp	15,0	16,5	16,3	29,6	18,5	113,7%
	öep	5,5	9,2	6,8	15,1	9,7	143,8%
	ösp	2,7	3,0	1,9	5,3	3,2	167,3%
Vagyon (nyilvántartási értéken)	mny	413,1	561,4	687,6	803,5	968,7	140,9%
(milliárd forint)	önyp	358,0	434,4	473,5	512,4	549,4	116,0%
	öep	9,0	13,2	15,5	20,3	22,7	146,3%
	ösp	1,4	1,4	2,0	2,0	2,9	146,6%

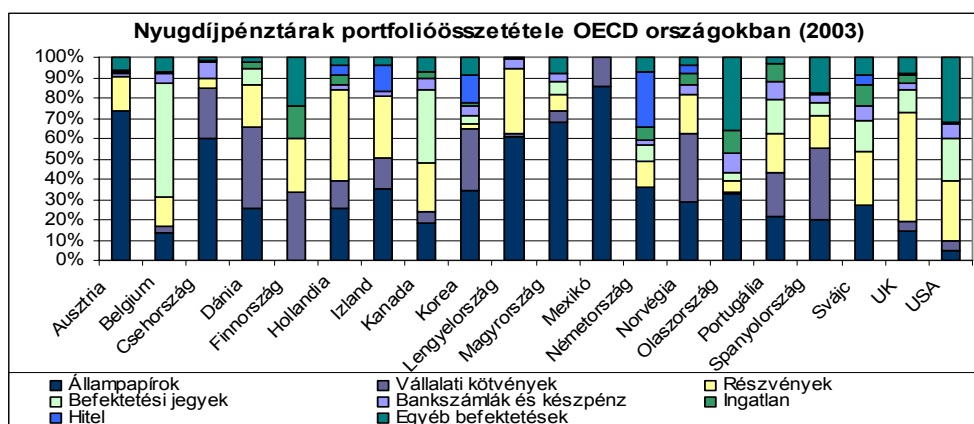
2005 első félévében a szektort nyugodt, kiegyensúlyozott fejlődés jellemezte, a kedvező tőkepiaci folyamatok 2004 lezárultával nem értek véget, a BUX folytatta szárnyalását, a kötvénypiacon tovább csökkentek a hozamok, így a nyugdíjpénztáraknak a megelőző évhez hasonlóan magas hozamot sikerült realizálnia. A kedvező tőkepiaci folyamatok ellenére 2005-ben a nyugdíjpénztárak még a korábbi éveknél is kockázatkerülőbb stratégiát folytattak, hiszen csökkentették portfóliójukon belül az egyedi részvények arányát többnyire a befektetési jegyek és a kötvények javára.

Az alábbi ábra rámutat az OECD országok nyugdíjpénztári portfólió összetételére. Az ábrából jól látható, hogy míg Magyarországon a nyugdíjpénztáraknál 10% alatti a mindenkori részvényhányad (holott a törvényi korlát ennél sokkal magasabb, 50% - és csak a

¹⁷ Mny = magánnyugdíjpénztár, önyp = önkéntes nyugdíjpénztár, öep = önkéntes egészségpénztár, ösp = önkéntes önszegélyező pénztár

* A biztosításmatematikai tartalék tartalmazza az életbiztosítással, nem életbiztosítással (függő károk és meg nem szolgált díjak), valamint a nyugdíjpénztárakkal kapcsolatos követeléseket.

magánnyugdíjpénztárakra vonatkozik¹⁸), addig vannak országok, ahol a portfolión belül 50% feletti súlyt képvisel a részvénybe történő befektetés.

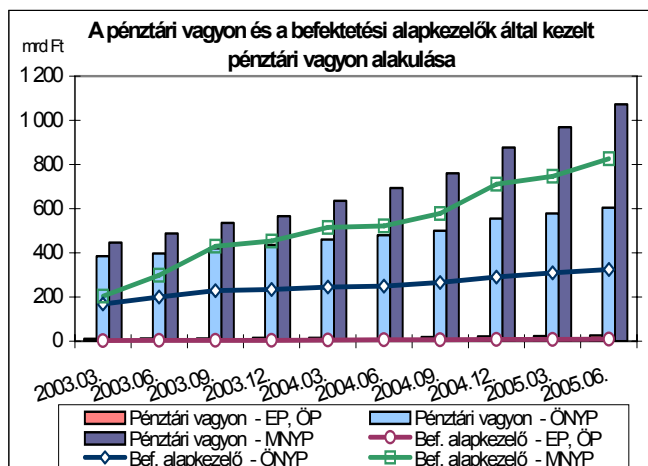
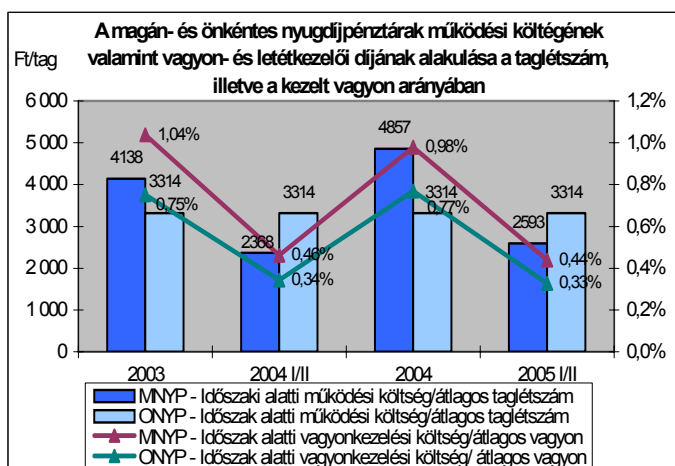

A legnagyobb növekedési ütem az egészségpénztárak területén következett be.

A magánnyugdíjpénztárak mind tagdíjbevételüket, mind vagyonukat tovább növelték, 2005. első félévében szolgáltatási kiadásaik még alig voltak. Az önkéntes nyugdíjpénztáraknál – figyelembe véve a 10 évvel ezelőtti belépők számát - tömeges kilépés még nem következett be, továbbra is nagyon magas azonban a tagdíjat nem fizetők aránya. A magánnyugdíjpénztárak továbbra is magasabb taglétszám-arányos működési költséggel, valamint vagyonarányos vagyon- és letétkezelői díjjal működnek, mint az önkéntes nyugdíjpénztárak. A költségekkel kapcsolatos eltérések oka feltételezhetően az önkéntes nyugdíjpénztári piacon uralkodó verseny relatíve erősebb jellegéből adódik, azt azonban meg kell említeni, hogy a magánnyugdíjpénztáraknál a működési költségek emelkedése a taglétszám növekedését felülmúlta ugyan, a vagyon- és letétkezelői díjak azonban a vagyon növekedésével közel azonos ütemben nőnek.

Megfigyelhető továbbá egy tendencia, miszerint a különböző pénztárak vagyonuk egyre növekvő részét befektetési alapkezelőkre bizzák. Ez a tendencia a magánnyugdíj pénztárak esetében a legjelentősebb: míg 2003. elején vagyonuk csupán 48%-át kezelték alapkezelők, addig 2005. júniusában már a 77%-át. Az önkéntes nyugdíjpénztárak esetében – piaci értéken - 44%-ról 54%-ra, az önkéntes egészség, és önszegélyező pénztárak esetében 30,5%-ról 39,5%-ra növekedett a befektetési alapkezelőkre bízott vagyon.

¹⁸ A részvénybe fektetés korlátozása 2005. július 1-étől a magánnyugdíjpénztáraknál is megszűnt.

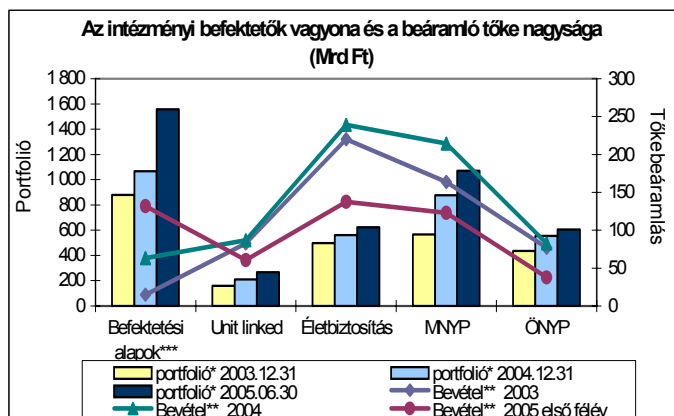
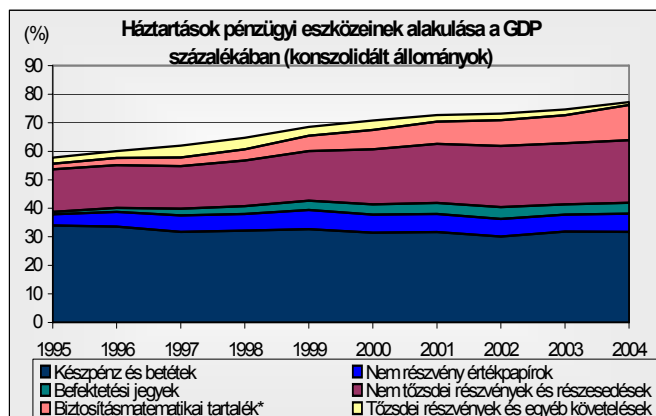

A nyugdíjpénztárak, mint intézményi befektetők szerepe

Az utóbbi időben költséghatékonyság és kockázati szempontok miatt a tőzsdei befektetésekhez képest előtérbe került az intézményi befektetők által kínált szolgáltatások igénybevétele: befektetési alapokba, unit-linkedbe, életbiztosításba, magán-, illetve önkéntes nyugdíjpénztárakba való befektetések.

Az intézményi befektetők termékei – igazodva az erősödő verseny követelményeihez - rendkívül gyors fejlődést mutatnak. Míg a gomba módjára szaporodó befektetési alapkezelők alapjai újabb és újabb (európai) piacok felé nyitnak, addig a biztosítók unit linked terméke a befektetési alapokhoz kezd hasonlítani, és az életbiztosításaikkal összefüggésben egy új irányba, a bankok felé is nyitottak (pl.: egyre szélesebb körű hitelbiztosításaikkal). Az önkéntes pénztárak pedig önkéntes választható portfólióikkal gyakorlatilag a zárt végű befektetési alapok egyfajta mutációját hozták létre.

A hazai intézményi befektetők közül a legnagyobb piaci részesedéssel a nyugdíjpénztárak rendelkeznek.

Forrás: MNB¹⁹

¹⁹ *bef alapnál nettó eszközérték, pénztáraknál vagyon, életbiztosításnál portfólió piaci értéke

** bef alapnál a beáramló tőke, pénztáraknál a tagdíjbevétel, életbiztosításnál díjbevétel

*** A befektetési alapok összességének - nettó eszközérték alapon - 95%-a által lejelentett adatok alapján becsült érték

3. 1. Magánnyugdíjpénztárak

3. 1. 1. A szektor eddigi működésének áttekintése

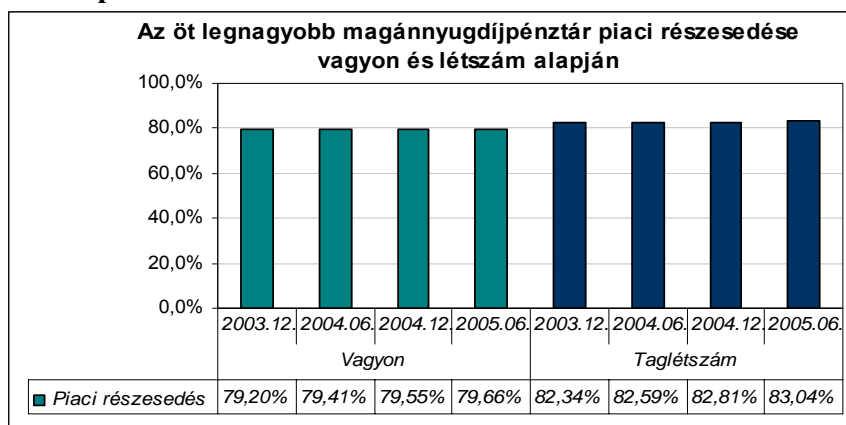
Magánnyugdíjpénztárak főbb jellemzői	ezer fő vagy milliárd forint					növekedési index (év/év)
	2002.12	2003.12	2004.06	2004.12	2005.06	2005.06/2004.06 (%)
Taglétszám	2 225,417	2 304,803	2 345,772	2 402,210	2 436,240	103,9%
Tagdíjbevétel	117,300	163,870	105,856	214,269	122,867	116,1%
Működési költség	7,140	9,320	5,506	11,430	6,273	113,9%
Kifizetés	0,112	0,112	0,188	0,341	0,185	98,6%
Vagyon (nyilvántartási értéken)	413,100	561,416	687,551	803,534	968,723	140,9%

A pénztárak közül a legnagyobb jelentőséggel a magánnyugdíjpénztárak bírnak. A hazai nyugdíjrendszer második pillérét jelentik a társadalombiztosítás után, és az önkéntes nyugdíjpénztárak előtt. Az első magánnyugdíjpénztárak 1998-ban alapultak az 1997-98-as nyugdíjreform következtében. Az elmúlt években – többek közt a törvényileg előírt „kötelező tagságnak” – köszönhetően tagságuk és kezelt vagyonuk jelentősen megnőtt, ennek ellenére a tagság nagy részét még mindig a korábban önkéntesen csatlakozók adják.

2004-ben a tőkepiaci fellendülésnek köszönhetően kiemelkedő eredménnyel zártak a magánnyugdíjpénztárak. 2005 első félévében a megelőző évi kedvező trend tovább folytatódott.

3. 1. 2. Piaci szereplők, piaci koncentráció

A magánnyugdíjpénztárak száma 2004. végéhez képest nem változott, továbbra is 18 pénztár működik a piacon.

A piaci koncentráció tekintetében úgy tűnik, öt szereplő dominálja tartósan a piacot. Az elmúlt két és fél évben a koncentráció további növekedése volt tapasztalható, jelenleg ugyanaz az öt pénztár, melyek 2002-ben is már a piac főszerelői voltak, 2005 első félévének végén a magánnyugdíjpénztári tagok 83,0%-át, a vagyon 79,7%-át kezelte.

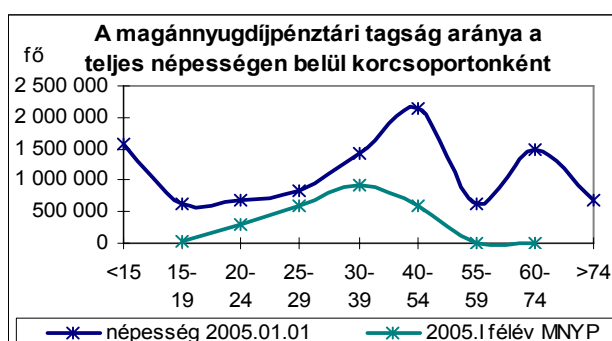
3. 1. 3. Tagsági összetétel

A magánnyugdíjpénztárak taglétszáma 2005. júliusára 2,436 millió főre növekedett, mely az előző félévi létszámadathoz képest 3,9%-os növekedést mutat.

A teljes tagság 76,2%-át az (1999-ig) önkéntesen belépők adják. A vonatkozó jogszabályok alapján 1999. augusztus 31-ét követően a csatlakozásig már nem volt lehetőség önkéntes

magánnyugdíjpénztár tagjává válni. 2004 májusát követően az akkor született jogszabály értelmében szűk személyi körben erre ismét lehetőség nyílt, ez azonban jelentős tagságnövekedést nem eredményezett. **A magánnyugdíjpénztári szektorban a tagság növekedését a pályakezdekők biztosítják.**

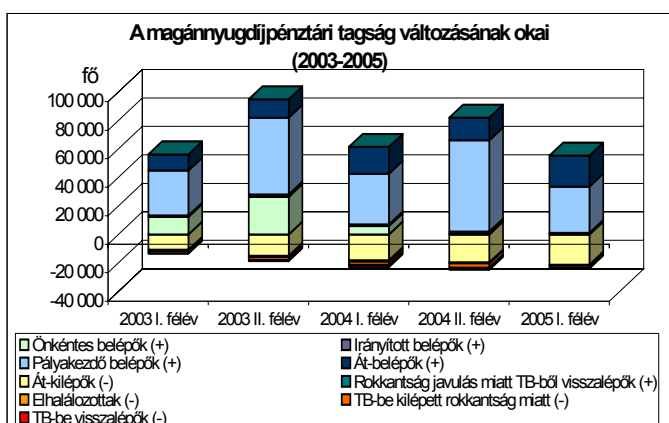
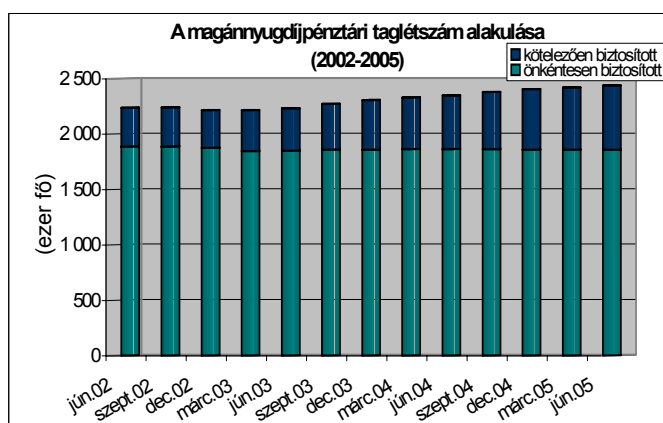
A népességen belüli tagsági arányokat megfigyelve kitűnik, hogy a 25-54 év közötti korcsoportokban lévők adják a tagság döntő többségét. Az 55 év felettiek aránya azért nem számottevő, mert a vegyes rendszer – a magánnyugdíjpénztárak hosszútávra számítható tokeképzési üteme miatt - becslések szerint hosszabb távon, minimum 10-15 éves tagság után előnyösebb csak a társadalombiztosítási rendszerhez képest. Az össznépességen belül a 25-29-es korcsoport 68,6%-a, a 30-39 évesek 64,5%-a, a 20-24 évesek 42,7%-a, a 40-54 évesek 28,2% rendelkezik nyugdíjpénztári tagsággal.

Forrás: KSH, PSZÁF

A létszámadatak változását tekintve elmondható, hogy a tokefedezeti rendszerhez csatlakozók száma 1998-99-ben megközelítette a kétmilliót, 2000-2004-ben átlagosan százezerrel nőtt az újonnan belépők száma. **2005. első félévében a magánnyugdíjpénztári tagok száma a mintegy 37,5 ezer új belépőnek és a 3,5 ezer tagviszony megszűnésnek köszönhetően 34 ezerrel nőtt.** Az új belépők 97%-a pályakezdő, tehát törvényi előírás alapján növelte a tagságot.

A tagság megszűnésének oka mintegy 860 esetben elhalálozás, 970 esetben pedig a TB-be visszalépés volt.

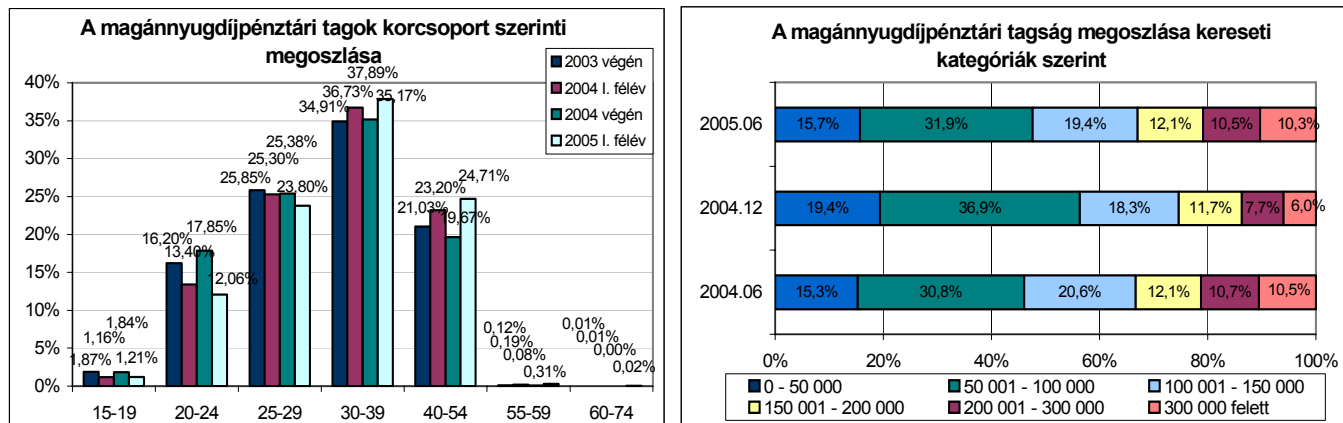

A magánnyugdíjpénztári tagság összetételét tekintve a korcsoport szerinti bontásból kiolvasható, hogy a 30-39 év közöttiek teszik ki az állomány mintegy 38%-át, az állomány 98,5%-a 20-54 év közötti.

Az elmúlt öt évben a TB-be visszatérők mintegy 39%-a a 40-54 év közötti korcsoportba tartozott, ami nem meglepő, hiszen a magánnyugdíj-rendszer hatékonyságát vizsgáló

kutatások szerint az új nyugdíjrendszer várhatóan azok számára lesz előnyös a kizárólag felosztó-kirovó rendszerhez képest, akik legalább 10 évig nyugdíjba vonulásuk előtt a vegyes rendszerben fizetik a tagdíjat.

Az elmúlt években a különböző kategóriákban jelentős változás nem történt, a tagságban a legjellemzőbb kereseti kategória továbbra is a havi bruttó 50-100 ezer forintot keresőket tömörítő kategória.

3. 1. 4. Tagdíjbevételek és szolgáltatási kiadások

2005 első felében összesen 122,87 milliárd forint tagdíjbefizetés történt a magánnyugdíjpénztárakba, mely a 2004-es év azonos időszakának bevételeéhez viszonyítva 16%-os növekedést mutat. A magánnyugdíjpénztári befizetések 92,3%-a 2004-ben az azonosított tagdíjbevételek közt lett elszámolva, ennek több, mint 99%-a a kötelező tagdíjbevételekhez köthető.

A szolgáltatási kiadások volumene növekszik, bár mértéke – a rendszer adottságaiból fakadóan - még mindig alacsony. A magánnyugdíjpénztárak jelenleg kizárólag egyösszegű kifizetést teljesítenek, a szolgáltatásokkal kapcsolatos kifizetések összege 2005 első félévében 185,4 millió forint volt, szemben a 2004. azonos időszaki 188,1 millió forinttal.

3. 1. 5. Befektetési tevékenység eredménye

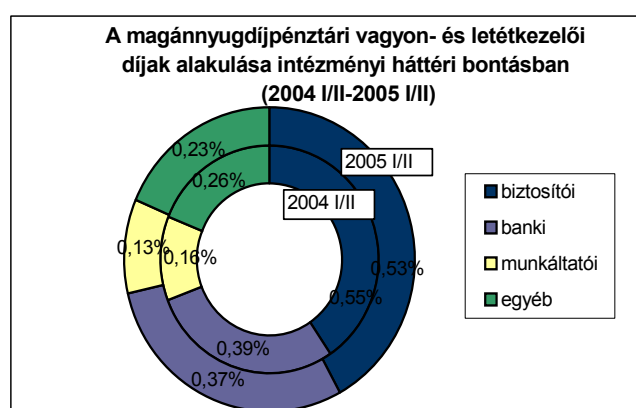
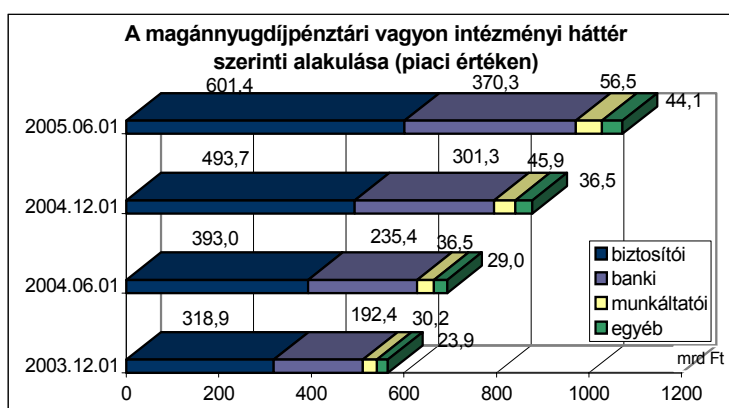
2005-ben a magánnyugdíjpénztárak június végéig 89,4 milliárd forint befektetési tevékenységből származó bevételt számolhattak el, ami több mint duplája az előző év azonos időszakában elszámolthoz viszonyítva. A 2004-es év ugyan a 2003-ashoz képest a befektetési tevékenység szempontjából a kedvező tőkepiaci tendenciáknak köszönhetően rendkívül jónak volt mondható, 2004 második negyedéve azonban jóval az éves átlag alatt maradt. 2005 első és második negyedéve a BUX szárnyalásának valamint a kötvénykamatok folyamatos csökkentésének jegyében telt, ennek köszönhető, hogy 2005 első félévében a hozamok szempontjából sikerült felülmúlni a 2004-es azonos időszaki teljesítményt. A befektetési tevékenység bevételeinek 31,7%-a, az eredményének 34,1%-a nem realizált – értékelési különbözetben nyilvántartott – hozam. A realizált bevétel nagy részben kamat, és kamatjellegű bevételből (51%), illetve tulajdon- és hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok nyereség jellegű különbözetéből (43%) származik.

2005 első félévében befektetési tevékenységből származó ráfordítás 6,3 milliárdot tett ki, ami megközelítőleg 31%-os csökkenést mutat a 2004 első felében elszámolthoz képest. A ráfordítások mintegy 68,4%-a vagyoni- és letétkezelői díjakhoz kapcsolódik. A ráfordítások

maradék részét többnyire a tulajdon- illetve hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok árfolyamvesztesége (23,6%) alkotja.

A pénztári tagok egyéni számláján jóváírt összegeket a befizetéseken és a vagyon befektetéséből realizált hasznon túl két fontos tényező befolyásolja, a működési költség, valamint a vagyon- és letétkezelői díjak alakulása. A működési költség még a tag befizetéséből kerül levonásra, az egyéni számlán nem jelenik meg, a vagyonkezelési költség azonban az egyéni számlán lévő összeg befektetési eredményét rontja, csökkentve így annak nettó hozamát.

A magánnyugdíjpénztárak a vagyonkezelést többnyire befektetési alapkezelőkre bízták. Az alábbi ábra a vagyon- és letétkezelői díjak félévi arányát mutatja az átlagos kezelt, piaci értéken számított vagyonhoz. Arányaiban 2005. felső félévében a díjak minden csoportnál csökkenést mutattak 2004 azonos időszakához képest. A vagyonarányos díjak csökkenésének fő oka, hogy a szóban forgó tételek növekedése a piaci értéken mért vagyon időszak alatti 54,5%-os növekedése mellett következtek be.

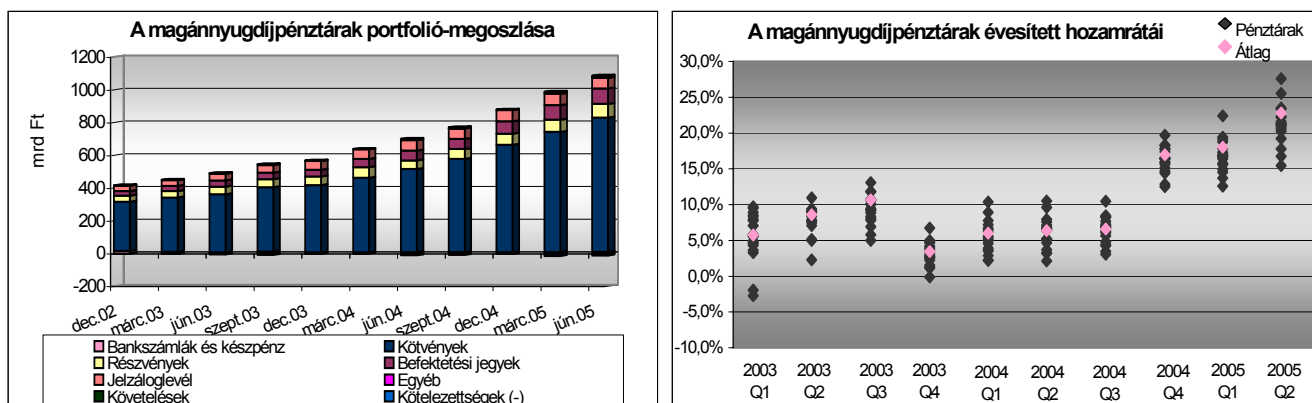

3. 1. 6. Portfóió-összetétel, hozam

2005 júniusa végén a magánnyugdíjpénztári szektor befektetése piaci értéken 1072,3 milliárd forint volt, ez 22%-os gyarapodást jelent a 2004. végi értékhez képest. A magánnyugdíjpénztárak portfóió-összetétele az elmúlt évek során jelentős változást nem mutat, a vagyon legnagyobb részét továbbra is kötvénybe fektetik (2005 júniusában 76,4%), kedvelt továbbá a befektetési jegyben (8,9%), a részvényben (7,8%), és a jelzáloglevélben (6,0%) való kamatoztatás is. Annak ellenére, hogy a részvényt piacon közel másfél éve tart a BUX szárnyalása, nem nőtt, sőt 2004. júniusához képest csökkent a részvények aggregált portfóióján belüli aránya.

A magánnyugdíjpénztárak vagyonnal súlyozott átlagos hozama²⁰ 2005 első féléve végén megközelítőleg 22,8% volt, ami szembetűnő az egy évvel korábbi 6,4%-hoz képest is.

²⁰ A beküldött, nem auditált negyedéves jelentések alapján számított kumulált éves hozam.

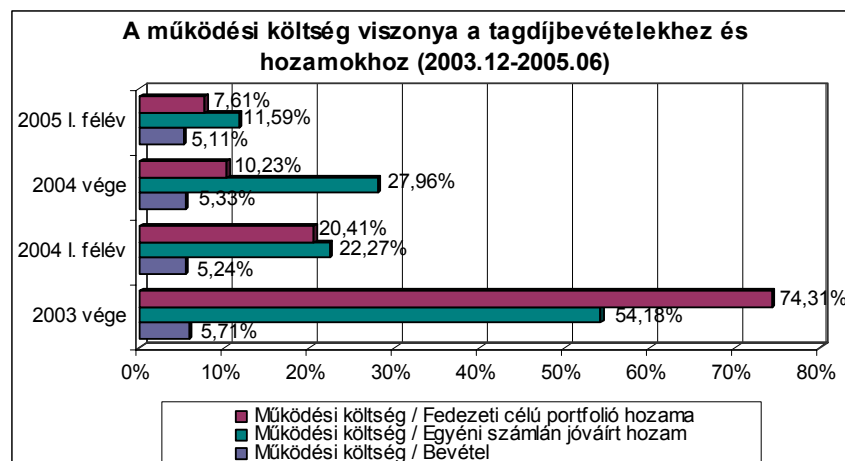
3. 1. 7. Működési költségek

2005 első félévében a magánnyugdíjpénztárak 6,3 milliárdot fizettek ki működési költségeik finanszírozására. A megnövekedett ráfordítások több költségtényező növekedésére vezethetők vissza, ezek közül abszolút értelemben az adminisztrációs és nyilvántartási feladatokat ellátó szervezetnek fizetett díjak emelkedése a legjelentősebb, mely a teljes működési költségek mintegy 61%-áért felel.

Több mint 43%-os növekedés következett be a pénztári alkalmazottak munkabére és közterhei tételén belül is, mindez alig több mint 22%-os létszámnövekedés mellett (2004. június végén a szektorban alkalmazottak létszáma 303 fő volt, egy évvel később pedig 370 fő). Ezenkívül 30% feletti költségnövekedés volt tapasztalható még aggregált szinten a marketing-, hirdetés-, propaganda- és reklámköltség, a tagszervezéssel kapcsolatos ügynöki költségek, valamint a szaktanácsadási díj kategóriákban is. Csökkenés egyedül az aktuáriusi díj mértékében következett be (3%).

Magánnyugdíjpénztárak működési ráfordításai	millió forint					növekedési index 2005. I félév/ 2004. I félév	megoszlás (%)	
	2004.03	2004.06	2004.12	2005.03	2005.06		2004. I. félév	2005. I. félév
Anyagköltség	12,78	25,04	58,25	15,32	32,36	129,2%	0,5%	0,5%
Pénztári alkalmazottak munkabére és közterhei	193,85	451,62	973,54	311,42	646,05	143,1%	8,2%	10,3%
Pénztári tisztségviselők tiszteletdíja és közterhei	37,37	75,32	158,48	43,82	90,70	120,4%	1,4%	1,4%
Tagszervezésel kapcsolatos ügynöki költségek	47,79	101,95	292,21	84,28	175,95	172,6%	1,9%	2,8%
Adminisztrációs és nyilvántartási feladatokat ellátó szervezetnek fizetett díjak	1 791,45	3 625,81	7 302,10	1 922,20	3 832,93	105,7%	65,9%	61,1%
Könyvvizsgálat díja	8,97	19,04	53,06	9,19	19,20	100,8%	0,3%	0,3%
Aktuáriusi díj	10,58	21,06	42,47	10,09	20,43	97,0%	0,4%	0,3%
Szaktanácsadás díja	9,88	19,77	46,30	14,16	26,92	136,2%	0,4%	0,4%
Marketing-, hirdetés-, propaganda- és reklámköltség	20,67	41,65	239,10	8,05	58,39	140,2%	0,8%	0,9%
Felügyeleti díj	127,49	259,12	527,11	152,40	304,80	117,6%	4,7%	4,9%
Garancia díj	167,20	370,15	742,86	212,70	442,89	119,7%	6,7%	7,1%
Egyéb (külön soron nem nevesített) működési költségek, ráfordítások	163,01	495,05	994,49	245,72	622,03	125,6%	9,0%	9,9%
Működéssel kapcsolatos ráfordítások összesen	2 591,04	5 505,58	11 429,96	3 029,35	6 272,64	113,9%	100,0%	100,0%

Az alábbi ábra a magánnyugdíjpénztári alszektor működési költségeinek a tagdíjbevételekhez, valamint az egyéni számlán jóváírt hozamhoz, és a fedezeti célú portfólió hozamhoz való viszonyát vizsgálja. A működési költség a hozamok arányában fokozatos javulást mutat – ez azonban elsősorban a hozamok (a fedezeti célú portfólió hozam 205,6%-os, és az egyéni számlán jóváírt hozam 2004. első félévéhez képesti 118,9%-os) összegszerű növekedésének köszönhető.

3. 2. Önkéntes nyugdíjpénztárak

3. 2. 1. A szektor működésének áttekintése

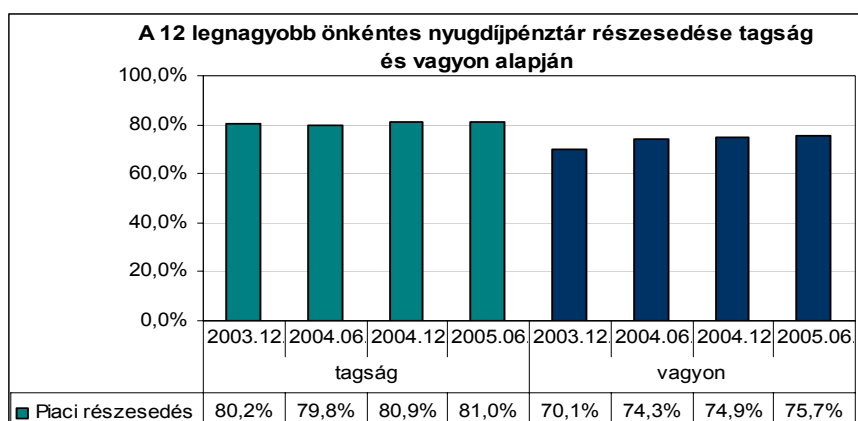
Önkéntes nyugdíjpénztárak főbb jellemzői	ezer fő vagy milliárd forint					növekedési index (év/év)
	2002.12	2003.12	2004.06	2004.12	2005.06	2005.06/ 2004.06 (%)
Taglétszám	1 179,987	1 218,400	1 237,260	1 249,430	1 273,624	102,9%
Tagdíjbevételek	70,900	76,668	37,048	82,800	37,813	102,1%
Működési költség	3,729	3,922	2,229	4,704	2,201	98,8%
Kifizetés	15,047	16,531	16,311	29,596	18,543	113,7%
Vagyon (nyilvántartási értéken)	358,000	434,448	473,492	512,443	549,408	116,0%

A nyugdíjrendszer harmadik pillére az önkéntes nyugdíjpénztári rendszer. Az első önkéntes nyugdíjpénztárak 1994-ben alakultak, tömeges megjelenésükkel azonban csak 1995 óta számolhatunk. **Az önkéntes nyugdíjpénztárak idén jutottak oda, hogy tagjaik nagyobb számban elérték a 10 éves tagsági viszonyt, melynek következtében fokozatosan hozzájuthatnak megtakarításukhoz. 10 év után a hozamok adó- és járulékmentesen hozzáférhetőek.** Az összegyűjtött tőke nyugdíjba vonulás előtti kifizetése esetén személyi jövedelemadót és egészségügyi hozzájárulást kell fizetniük, melynek alapja a tizedik tagsági évtől tíz százalékkal csökken, tehermentesen az összegyűjtött vagyon a 21. évtől férhető hozzá.

A pénztárak eddig, működésük első tíz évében, elsősorban a nyugdíjba vonulók számára teljesítettek kifizetéseket, 2005-től azonban – a fentieknek köszönhetően - a még aktív tagok egy része is hozzáfér megtakarítása egy részéhez. Ez a lehetőség 2004-ben csak párezer főt érintett, 2005-től azonban már mintegy több tízezren élhetnek azzal a joggal, hogy a pénztári számlájukon felhalmozott összeget nyugdíjkorhatár előtt felvehetik.

Figyelemre méltó jogszabályi változás továbbá, hogy 2005-től az önkéntes nyugdíjpénztáraknál vezetett számla legfeljebb 50%-áig a legalább tíz éve takarékoskodók, illetve a nyugdíjszolgáltatásra jogosultak egyéni számlájukat felhasználhatják hitel fedezeteként.

3. 2. 2. Piaci koncentráció

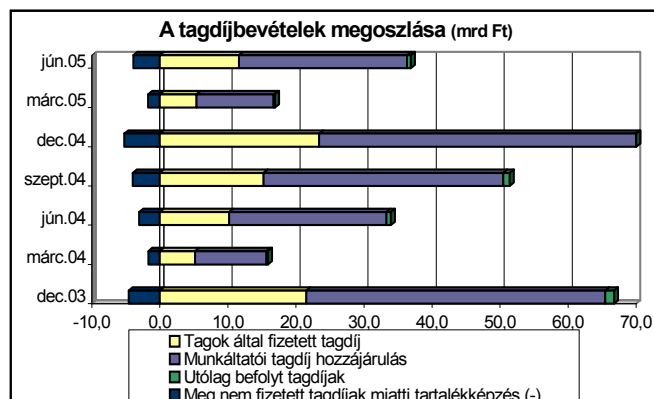
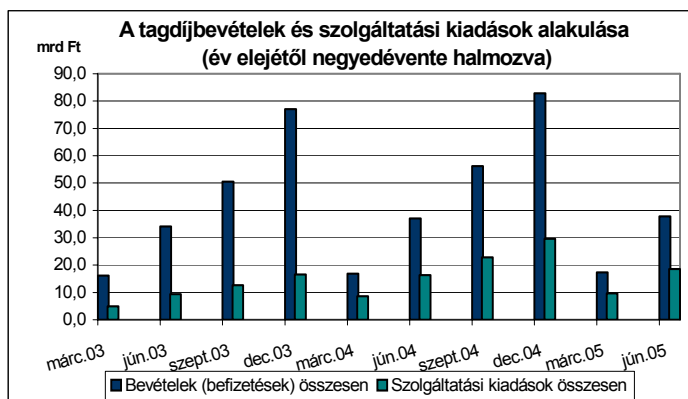
Az önkéntes nyugdíjpénztárak száma az elmúlt években szinte folyamatos csökkenést mutat. Míg 2000-ben számuk még 116 volt, a 2005. júniusának végén már csak 76 pénztár működött a piacon. Az önkéntes nyugdíjpénztári szektor 12 legnagyobb tagsággal és vagyonnal rendelkező szereplője, melyek elsősorban banki és biztosítói háttérrel rendelkeznek, együttesen piaci részesedésük növelésével az elmúlt években tovább fokozták a piaci koncentrációt. 2005. júniusa végén a szektorba investálók 81%-ától érkezett hozzájuk befizetés, a szektorszintű megtakarítás 75,7%-át tudhatták magukénak.

3. 2. 3. Tagság, tagdíjjellegű bevételek, szolgáltatási kiadások

2005 június végén a önkéntes nyugdíjpénztári tagok száma 1,27 millió fő volt, 2004 óta számuk valamivel több, mint 24 ezerrel nőtt. Itt fontos azt is megjegyezni, hogy rendkívül magas a tagdíjat nem fizetők száma: 272 ezer fő (a teljes tagság mintegy 21,5%-a), mely azzal magyarázható, hogy azon tagok többsége, akik korábban munkáltatói hozzájárulásban részesültek, és a munkahely változtatás után az új munkaadó már nem teljesít részükre tagdíjfizetést, a tagdíjfizetés folytatását egyénileg nem vállalva, nem-fizetővé váltak.

2005 első felében az önkéntes pénztárakba összesen 37,8 milliárd forint befizetés érkezett, 2,1%-kal több, mint egy évvel korábban. A tagdíjakat döntő mértékben az egyéni számlákon írták jóvá. Az azonosított befizetések legnagyobb része, 71%-a munkáltatói tagdíj hozzájárulás, ennek oka, hogy a munkáltatók körében az önkéntes nyugdíjpénztárakba történő tagdíjbefizetés – annak adóvonzata miatt - kedvelt juttatásforma.

2005 első félévében az önkéntes nyugdíjpénztárak 18,5 milliárd forint kifizetést teljesítettek - 13%-kal többet, mint 2004 azonos időszakában -, mely szinte teljes egészében egyösszegű kifizetés formájában teljesült.

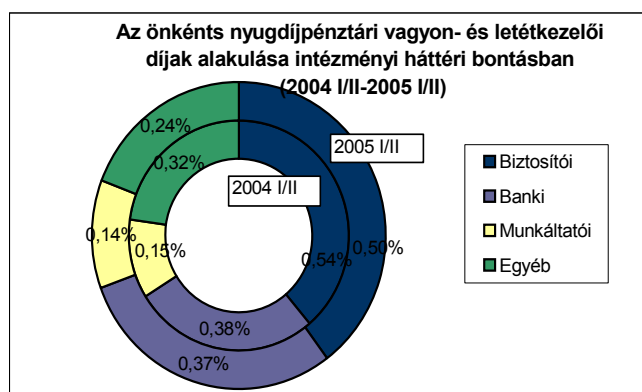
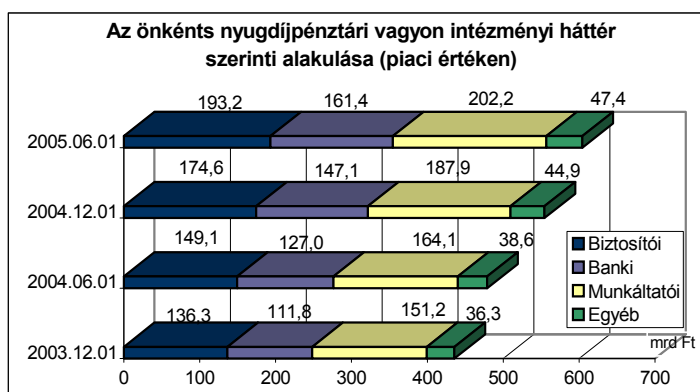

3. 2. 4. Befektetési tevékenység eredménye

Az önkéntes nyugdíjpénztári szektor 2005 első félévében 47,9 milliárd forintnyi befektetési tevékenység eredményt ért el, mely jelentős növekedést jelent a 2004 első felében teljesített 19,9 milliárdhoz képest. A kimagasló eredmény oka a bevétel oldalon keresendő. A piac 2004 azonos időszakához képest mintegy 65%-kal növelte bevételeit. A pénztárak a befektetési tevékenység kimagasló teljesítményét a tőkepiac folytatódó, és tendenciájában erősödő szárnyalásának, azon belül is a pénztárak teljesítményét általában – és így az önkéntes nyugdíjpénztárakét is – meghatározó kötvénypiac fellendülésének köszönhetik. **Az önkéntes nyugdíjpénztárak aggregált befektetéseinek összetétele az elmúlt év során nem mutat jelentős eltérést, a hozamszintekben azonban számottevő különbségek mutatkoznak.**

A szektorszintű befektetési ráfordítás 2005 első felében 3,5 milliárdot tett ki, ennek legnagyobb részét a vagyonkezelői és letétkezelői díjak (53%-át), valamint a tulajdoni részesedést jelentő befektetések és hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok veszteségjellegű különbözete (32%) adják.

Az önkéntes nyugdíjpénztárak a vagyonkezelést részben befektetési alapkezelőkre bízták. Az alábbi ábra a vagyon- és letétkezelői díjak félevesi arányát mutatja az átlagos kezelt, piaci értéken számított vagyonhoz. Arányaiban 2005. felső félévében a díjak minden csoportnál csökkenést mutattak 2004 azonos időszakához képest. A vagyonarányos díjak csökkenésének fő oka, hogy a szóban forgó tételek növekedése a piaci értéken mért vagyon időszak alatti 26,2%-os növekedése mellett következtek be.

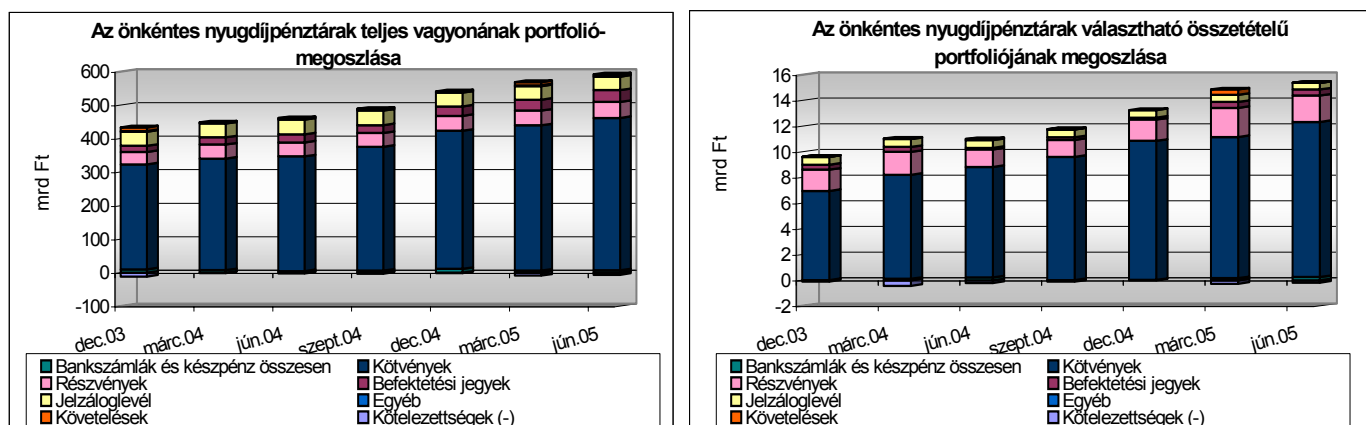

3. 2. 5. Portfóió-összetétel, hozam

2001. január 1-étől léteznek olyan nyugdíjpénztárak, ahol a tag mint befektető határozhatja meg, hogy mibe fektessék az egyéni számláján felhalmozott megtakarítását. A hatályos jogszabályok az önkéntes nyugdíjpénztárak számára lehetővé teszik az ún. eszközalapok létrehozását. A pénztári eszközalapok lényege abban rejlik, hogy – egy befektetési alaphoz, vagy unit linked termékhez hasonlóan – a befektető (jelen esetben pénztártag) bizonyos keretek közt részt vehet portfóiójának a különböző befektetési alternatívák közti megosztásának meghatározásában.

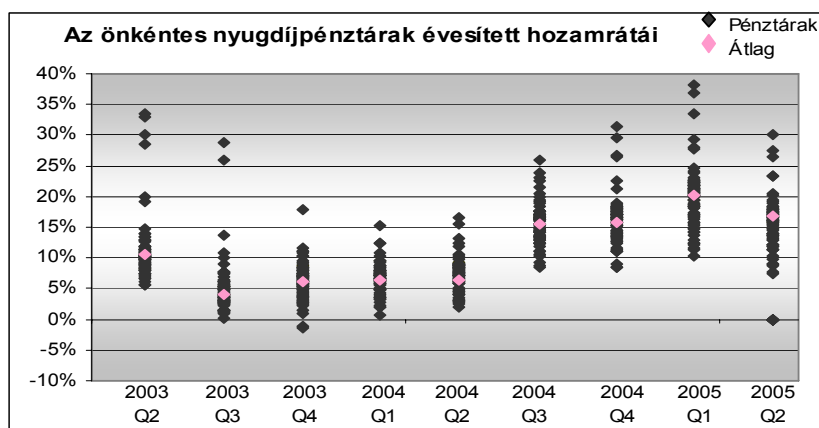
Az önkéntes nyugdíjpénztárak piaci értéken számított vagyona 2005. június végén 604,288 milliárd forintot tett ki, melyből 15,189 milliárd forint értékű volt a választható portfóió állomány. A portfóió-megoszlásból kiolvasható, hogy az önkéntes nyugdíjpénztárak teljes vagyonának, valamint a választható portfóiójának az összetétele közel

azonos. A kötvények, valamint a likviditást biztosító bankszámlák és készpénz aránya mindkét esetben 78-79%, illetve 1-2% körül alakul. Az egyedüli említésre méltó eltérés a kockázatosabb elemek egymáshoz való viszonya: a választható portfólión belül a részvények aránya a jóval magasabb (13,6%), mint a teljes vagynon belüli részarányuk (8,6%). A különbség másik oldala pedig a befektetési jegyek, illetve a jelzáloglevelek alacsonyabb szerepe a választható portfólióban (3-4%), a szektorbeli befektetésekhöz (6-7%-os) képest.

Az elmúlt egy év befektetési tevékenységet mutatja az időszak során lejelentett, aggregált szinten számolt – vagyonnal súlyozott – **16,8%-os kumulált éves hozam, mely jelentősen meghaladta a 2004. júniusára számított 6,4%-os hozamot.**

A befektetési tevékenység bevételének (51,4 milliárd forint) nagy részét a kapott (járó) kamat és kamatjellegű bevételek alkotják (21,9 milliárd), a másik jelentős bevételi forrás a tulajdoni részesedést jelentő befektetések és hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok nyereségjellegű különbözete (14,5 milliárd).

3. 2. 6. Működési költségek

2005. júniusig az önkéntes nyugdíjpénztárak együttesen működési célú bevételként 2,3 milliárdot számoltak el, és mintegy 2,2 milliárd forintot fizettek ki működési költség, illetve ráfordítás címen. 2004 azonos időszakához képest a működési bevételek 2,3%-kal, a kiadások, ráfordítások 1,2%-kal csökkentek.

A működési költségek és ráfordítások összetevői közül az időszak alatt a legnagyobb növekedés a tagszervezéssel kapcsolatos ügynöki költségekben mutatkozott meg. Ezenkívül számottevő növekedés látható még a pénztári alkalmazottak munkabére és közterhei soron

(23,9%) is, e tétel növekedése azonban egy a költségekkel megegyező, 23%-os létszámnövekedéssel párhuzamosan következett be (2004 június végén a szektorban alkalmazottak létszáma 276 fő, egy évvel később 340 fő volt). Feltehetően az önkéntes nyugdíjpénztári szektorban erősödő versenynek tudható be, hogy számos költségkategóriában (anyagköltség, adminisztrációs és nyilvántartási feladatokat ellátó szervezeteknek fizetett díjak, könyvvizsgálat díja, szaktanácsadási díj, egyéb működési költségek, ráfordítások) a taglétszám növekedése ellenére abszolút értelemben véve is csökkenés következett be.

Önkéntes nyugdíjpénztárak működési ráfordításai	millió forint				növekedési index		megoszlás (%)	
	2003.12.31	2004.06.30	2004.12.31	2005.06.30	2005.I félév/ 2004.I félév	2004. I. félév	2005. I. félév	
Anyagköltség	83,53	49,28	74,66	38,51	78,1%	2,2%	1,7%	
Pénztári alkalmazottak munkabére és közterhei	802,05	414,29	865,34	513,38	123,9%	18,6%	23,3%	
Pénztári tisztségviselők tiszteletdíja és közterhei	244,83	126,74	250,16	142,73	112,6%	5,7%	6,5%	
Tagszervezésel kapcsolatos ügynöki költségek	246,40	67,00	198,85	139,29	207,9%	3,0%	6,3%	
Adminisztrációs és nyilvántartási feladatokat ellátó szervezetnek fizetett díjak	1 315,28	687,53	1 392,40	665,06	96,7%	30,9%	30,2%	
Könyvvizsgálat díja	66,36	29,46	79,94	29,24	99,2%	1,3%	1,3%	
Aktuáriusi díj	49,70	29,23	59,08	29,31	100,3%	1,3%	1,3%	
Szaktanácsadás díja	48,92	29,96	61,20	22,18	74,0%	1,3%	1,0%	
Marketing-, hirdetés-, propaganda- és reklámköltség	37,21	24,69	80,04	26,39	106,9%	1,1%	1,2%	
Felügyeleti díj	347,60	86,76	173,72	91,07	105,0%	3,9%	4,1%	
Egyéb (külön soron nem nevesített) működési költségek, ráfordítások	732,94	683,63	1 466,99	503,66	73,7%	30,7%	22,9%	
Működési költségek és ráfordítások összesen	3 974,82	2 228,57	4 702,38	2 200,83	98,8%	100,0%	100,0%	

3. 3. Önkéntes egészségpénztárak

3. 3. 1. A szektor működésének áttekintése

Önkéntes egészségpénztárak főbb jellemzői	ezer fő vagy milliárd forint					növekedési index (év/év)
	2002.12	2003.12	2004.06	2004.12	2005.06	2005.06/ 2004.06 (%)
Taglétszám	151,239	219,389	299,979	357,518	438,232	146,1%
Tagdíjbevétel	9,157	14,253	9,798	23,342	13,043	133,1%
Működési költség	1,178	1,948	1,195	2,701	1,700	142,2%
Kifizetés	5,520	9,217	6,767	15,092	9,731	143,8%
Vagyron (nyilvántartási értéken)	9,018	13,222	15,497	20,314	22,676	146,3%

Az önkéntes egészségpénztárak működési elve eltér a nyugdíjpénztárakétól, hiszen – ellentétben a fent említettekkel – nem a nyugdíjkorra való tartalékképzést segítik elő, hanem az egészséges életmódra ösztönöznek, ennek megfelelően a tagság idején az egyéni számlán jóváírt összeg – a törvény adta lehetőségek között – bármikor, akár teljes egészében felhasználható.

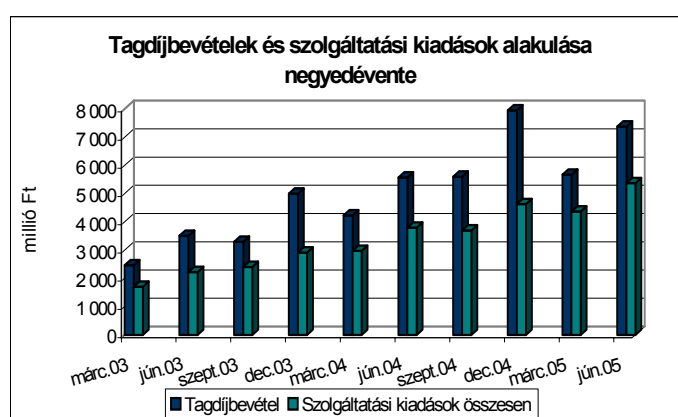
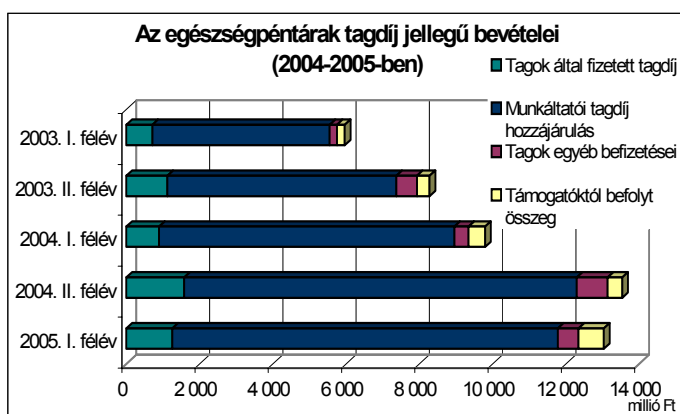
A jövőben az egészségpénztár a béren kívüli juttatási rendszer alappillére lehet, hiszen a munkavállaló számára az egyéni számlán lévő összeg széleskörű felhasználhatósága biztosított (pl.:rekreáció, sportolás, sporteszközök vásárlása), munkaadói oldalról pedig a mindenkori minimálbér összegéig adó- és járulékmentes a kifizetés (bár ez a többi önkéntes pénztárra is igaz).

3. 3. 2. Taglétszám, piaci koncentráció

2005 júniusában a piacon 45 egészségpénztár működött, összesen 438 ezres tagsággal. Tagjaik létszáma az elmúlt években jelentős növekedést mutat, 2004 júniusa óta mintegy 140 ezer taggal növelték tagságukat. Az egészségpénztári szolgáltatást igénybevevők 81,7%-át tizenkét pénztár koncentrálja, ugyanezen pénztárak az eddigi kiadások után felhalmozott vagyon 89,6%-át kezelik.

3. 3. 3. Tagdíjbevételek, szolgáltatási kiadások

Az egészségpénztár dinamikus fejlődése a létszámnövekedésen keresztül a tagdíjbefizetésekben is érzékelhető. 2005 első felének végén a szektorban az összesített tagdíj jellegű bevétel és támogatás értéke 13 milliárd forint volt, mely a taglétszám növekedését megközelítő 33%-os mértékű, növekedést jelent 2004 azonos időszakához viszonyítva. A tagdíj jellegű bevételek megoszlása az elmúlt félév során a korábbiakban tapasztaltakhoz hasonló arányokat mutat, a legnagyobb hozzájárulás a munkáltatóktól érkezett (80,7%), a tagok 14%-ban járulnak hozzá a bevételek növekedéséhez, a támogatóktól pedig mindössze 5,3% körül érkezett befizetés.

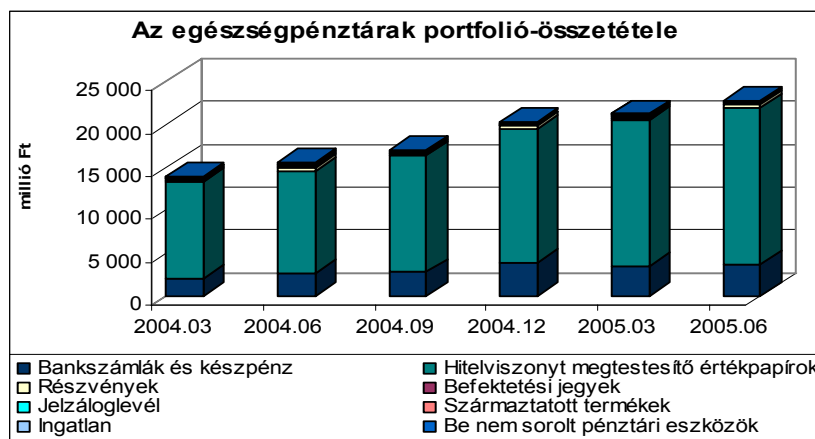
A szolgáltatási kiadások a bevételekkel párhuzamosan, 43,8%-os növekedést mutatnak az elmúlt évben, megőrizve a kiadások-bevételek 70-75%-os arányát. Az egészségpénztárak a magán- és önkéntes nyugdíjpénztáraktól eltérően folyamatos szolgáltatásban részesítik tagjaikat, ebből adódik a kiadások magas értéke. 2005 első félévében az egészségpénztárak gyógyszerek, illetve gyógyászati segédeszközök vásárlásával kapcsolatban teljesítették a szolgáltatási kiadások (9,7 milliárd Ft) legnagyobb részét (3,8 milliárd, illetve 2,1 milliárd forintot).

3. 3. 4. Vagyon, portfólió

Az egészségpénztárak vagyona 2004. végén 22,7 milliárd forintra emelkedett. Az egészségpénztárak folyamatos kifizetései miatt a vagyon pillanatnyi mértéke azonban nem mérvadó.²¹ A fenti okból kifolyólag nem meglepő a bankszámla és készpénz portfólión belüli magas (16%-os) aránya sem. 2005. június végén az egészségpénztárak vagyonuk 80,9%-át

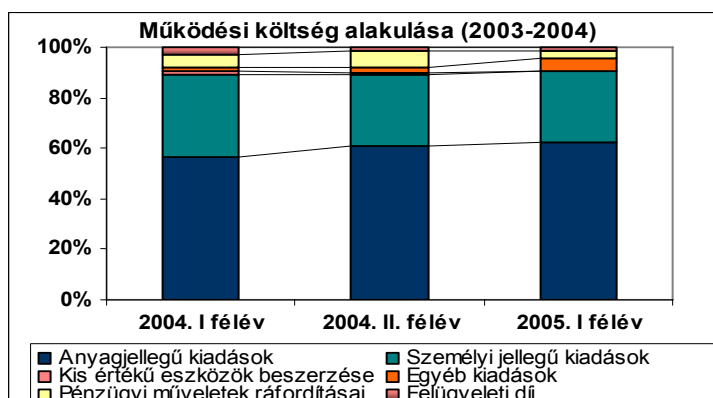
²¹ 2004-től az egészségpénztári tagoknak lehetőségük van befizetéseik egy részének többlet adókedvezmény mellett történő lekötésére, így feltételezhető, hogy ez a jövőben az egyéni számlán lévő megtakarítások növekedéséhez vezet.

tartották kötvényben, részvénybefektetések aránya 1,3% volt, egyéb eszközökben aggregált szinten vagyonuk kevesebb, mint 1%-át tartották.

3. 3. 5. Működési kiadások

Az egészségpénztárak működési ráfordításként 2005 első felében 1,7 milliárd forintot számoltak el, 42,2%-kal tovább növelve az egy évvel korábbi azonos időszakban felmerült kiadásokat. A működési költségeken belül a legnagyobb költségkategória az anyagjellegű kiadások tétel, mely folyamatos dinamikus növekedést mutat. A 2004 első félévében bejelentetthez képest szektor szinten közel 400 milliós költségnövekedés következett be a - már 2003-ban is az összes működési költségért 55,3%-ban felelős - anyagjellegű kiadásokban, jelentősen növekedett továbbá a második legnagyobb költségtényező, a személyi jellegű kiadás is (22,1%). Csökkenés jelentkezett a kis értékű eszközök beszerzésében, a pénzügyi műveletek ráfordításában, valamint a felügyeleti díjban is, ezek együttes hatása azonban eltörpül a fenti költségtényezők növekedése mellett.

3. 4. Önkéntes önszegélyező pénztárak

3. 4. 1. A szektor működésének áttekintése

Önkéntes önszegélyező pénztárak főbb jellemzői	ezer fő vagy milliárd forint					növekedési index (év/év)
	2002.12	2003.12	2004.06	2004.12	2005.06	2005.06/ 2004.06 (%)
Taglétszám	77,289	93,013	100,395	107,848	118,666	118,2%
Tagdíjbevétel	3,276	4,220	2,756	6,520	4,333	157,2%
Működési költség	0,381	0,481	0,310	0,654	0,451	145,7%
Kifizetés	2,698	3,039	1,930	5,271	3,229	167,3%
Vagyon (nyilvántartási érték)	1,410	1,423	2,012	1,989	2,949	146,6%

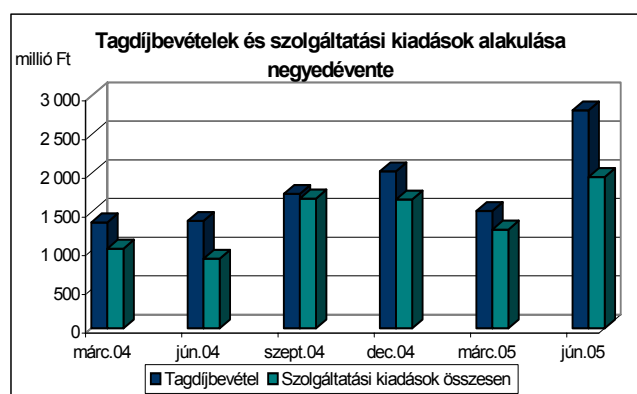
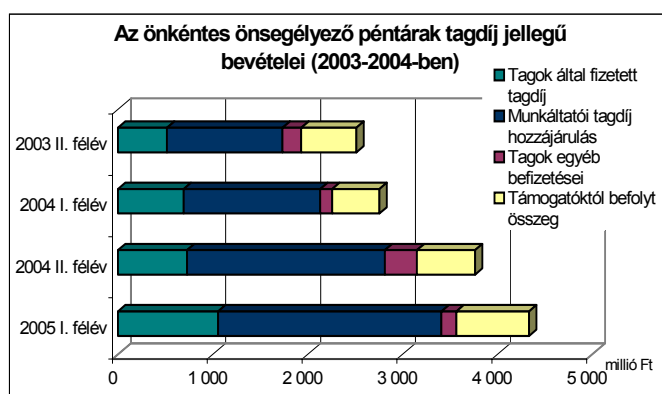
Önszegélyező pénztárak 1994. óta működnek, létrehozásuk háttérben az állt, hogy az állam ösztönözze az embereket a szociális öngondoskodásra.

3. 4. 2. Taglétszám, piaci koncentráció

2005. június végén 36 önkéntes önszegélyező pénztár működött, mintegy 119 ezer taggal. A taglétszám 2004 vége óta 10%-kal növekedett. A szektor erősen koncentrált, bár a többi pénztári piactól eltérő módon: a szektorbeli sorrendben vagyon és tagsági alapon számottevő eltérések tapasztalhatóak. A 9 legnagyobb pénztár piaci részesedése 83% taglétszám alapon, vagyon tekintetében pedig 85%, a 9 legnagyobb szereplő azonban nem azonos a két dimenzióban (mindössze 6 pénztár azonos). Az eltérés oka elsősorban a munkáltatói háttérű pénztárak eltérő mértékű juttatása.

3. 4. 3. Tagdíjbevételek, szolgáltatási kiadások

2005 első félévében az önkéntes önszegélyező pénztárakba összesen 4,3 milliárd forint tagdíjbevétel érkezett, 57,2%-kal több, mint egy évvel korábban. A befolyt tagbevétel eredetét tekintve 2004 végéhez képest arányaiban nem mutat számottevő eltérést. A befizetéseken belül továbbra is a munkáltatói tagdíj hozzájárulás aránya a legmagasabb (54,4%), a tagok a befizetéseik 28%-át, a támogatók pedig a 17,6%-át teljesítették.

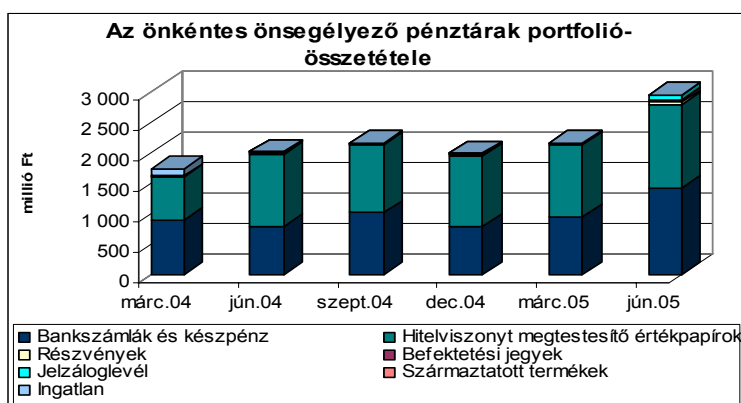

Az önszegélyező pénztárak szolgáltatási kifizetései - az egészségpénztárakéhoz hasonlóan - folytonos szolgáltatásnyújtáshoz kapcsolódnak, többnyire munkahelyváltáshoz, baleseti, betegségi, kórházi ellátáshoz, esetleg gyermekneveléshez, iskolakezdéshez nyújtott segélyekhez, támogatásokhoz. **2005 első felében a tagsághoz kapcsolódó kifizetések is jelentősen nőttek, mintegy 67%-kal több kifizetést teljesítettek a pénztárak (3,2 milliárd) 2004 azonos időszakához viszonyítva.**

2005-ben a szolgáltatási kiadások a tagdíjbevétel gyarapodásánál (57,2%-os) erőteljesebb növekedést mutattak, a tagi befizetések mintegy 74,5%-át fizették ki szolgáltatáshoz kapcsolódóan. A kifizetések összetételén belül 2/3-1/3 arányban osztozik a járadékszolgáltatás, illetve az eseti kifizetés.

3. 4. 4. Vagyon, portfólió

2005. június végén az önszegélyező pénztárak közel hárommilliárd forint befektetéssel rendelkeztek, közel 47%-kal többel, mint egy évvel korábban. A vagyon pillanatnyi állapota azonban nem mérvadó, hiszen – hasonlóan az egészségpénztárakhoz - kifizetések folyamatosan vannak. Ennek köszönhető az is, hogy portfólióik összeállításánál a nyugdíjpénztárakénál nagyobb hangsúlyt kell fektetniük a megfelelő likviditás biztosítására. A fentieknek megfelelően az önszegélyező pénztárak szektorszinten befektetések 48%-át tartják bankszámlán és készpénzben. Másik kedvelt befektetési forma körükben a kötvény (47%). 2004 végén portfóliójuk alig több mint 5%-a volt részvényben, befektetési jegyben és jelzáloglevélben együttvéve. Ingatlanban, származtatott termékekben, és egyéb termékekben 2004. júniusa óta nem rendelkeznek befektetéssel.

3. 4. 5. Működési kiadások

Jelentősen, 46%-kal növekedtek az önszegélyező pénztárak működési kiadásai 2004 júniusáról 2005 júniusára. A 2005 első félévében 451 milliót kitevő költség fontosabb kategóriái közül tovább növekedtek az anyagjellegű kiadások (62%-kal), a személyi jellegű költségek (23%-kal), valamint az egyéb kiadás kategóriába soroltak (40%). Csökkent a kis értékű eszközök beszerzésével (-3,5%), valamint a felügyeleti díjjal (-33%) kapcsolatos kiadás.

